

Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo

Presentación

A Facultade de Ciencias Empresariais de Ourense está localizada no Edificio Xurídico Empresarial do Campus Universitario en pleno centro da cidade.

A oferta educativa para o próximo curso 2016-2017 no Centro é:

Títulos de Grao:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS**
- **GRADO EN TURISMO**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + ENXEÑARÍA INFORMÁTICA**
- **PROGRAMA CONXUNTO DE ESTUDOS ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS + DEREITO**
- **DOBRE GRAO INTERNACIONAL EN ADE (ESPAÑA) & BUSINESS ADMINISTRATION (ALEMAÑA)**

Desde o curso 2015-2016, grazas a un acordo de cooperación Inter-Institucional con Hochschule Bremerhaven, a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo oferta o **Programa de Dobre Grado Internacional** en Administración e Dirección de Empresas (Business Administration & Management) da **Universidade de Vigo** e Bachelor of Arts in Business Administration en **Hochschule-Bremerhaven**. Ademais, por terceiro ano consecutivo ofértase o programa **ADE INTERNACIONAL** con mais de 60 créditos impartidos en inglés. No curso 2016-2017 iníciase a oferta do programa **TURISMO INTERNACIONAL** con mais de 39 créditos impartidos en inglés.

Con estes acordos e programas a Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo aposta pola internacionalización dos estudos e a participación dos estudantes en programas de mobilidade e intercambio, abrindo un abanico a novos horizontes e opcións de futuro.

En canto á oferta de POSGRAOS da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

- **MESTRADO OFICIAL EN CREACIÓN, DIRECCIÓN E INNOVACIÓN NA EMPRESA**
- **MESTRADO OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO**
- **MESTRADO OFICIAL EN XESTION EMPRESARIAL DO DEPORTE**

Para obter máis información visita a nosa páxina web <http://www.fcetou.uvigo.es/>

¡Ven a visitarnos!

Organigrama

EQUIPA DECANAL

Decana

Elena Rivo López
Teléfono: 988368800
e-mail: decano.eto@uvigo.es

Vicedecana de Ordenación Académica

Mónica Villanueva Villar
Teléfono: 988368714
e-mail: monicavv@uvigo.es

Vicedecano de Estudos de Grao e Xestión Informática

Javier Sánchez Sellero
Teléfono: 988368742
e-mail: javiss@uvigo.es

Vicedecano de Calidade

Marcos Álvarez Díaz
Teléfono: 988 368 764
e-mail: marcosalvarez@uvigo.es

Vicedecana de Relacións Internacionais

Elena De Prada Creo
Teléfono: 988368726
e-mail: edeprada@uvigo.es

Secretaría

María Beatriz González Sánchez
Teléfono: 988368712
e-mail: bgonzale@uvigo.es

Localización

Edificio Xurídico-Empresarial
Campus Universitario As Lagoas
32004 Ourense

Conserxería: + 34 988 368 700

Secretaría de alumnado: +34 988 368 803; administracion.eto@uvigo.es

Secretaría de Decanato: +34 988 368 800; secretario.eto@uvigo.es

Relacións Internacionais: edeprada@uvigo.es

Información xeral: info.eto@uvigo.es

Fax: + 34 988 368 923

Páxina web: www.fcetou.uvigo.es

Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004M157V01101	Sistema de Información Financiera para a Empresa	1c	3
004M157V01102	Temas Avanzados en Control de Xestión	1c	3
004M157V01103	Métodos Cuantitativos e Cualitativos de Análise Avanzada	1c	3
004M157V01104	Temas Avanzados en Dirección e Administración de Operacións	1c	3

004M157V01105	Economía de Redes: A Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal	1c	3
004M157V01106	Habilidades Directivas	1c	3
004M157V01107	Financiamento para a Creación e o Crecemento da Empresa: Planificación, Análise de Custos e Rendabilidade	1c	3
004M157V01108	Creación de Empresas de Base Tecnolóxica	1c	3
004M157V01109	Emprendemento: Valoración e Selección de Ideas de Negocio	1c	3
004M157V01110	Comercialización e Desenvolvemento de Novos Produtos	1c	3
004M157V01201	Sistema de Diagnóstico Estratéxico e Xestión do Coñecemento	2c	3
004M157V01202	Desenvolvemento e Comercialización de Proxectos de I+D+I	2c	3
004M157V01203	Cadro Lexislativo e Fiscal para a Constitución, o Crecemento e a Innovación	2c	4
004M157V01204	Sistemas Español e Galego de Innovación	2c	3
004M157V01205	Xestión Medioambiental, de Seguridade e Saúde Laboral e da Responsabilidade Social Corporativa. Sistemas Integrados de Xestión da Calidade	2c	3
004M157V01206	Implantación de Sistemas de Xestión da Calidade: Modelos e Técnicas	2c	3
004M157V01207	Políticas de I+D e Innovación na Unión Europea	2c	3
004M157V01208	Dirección Estratéxica da Innovación e a Tecnoloxía: Ferramentas para a súa Xestión	2c	5
004M157V01209	Xestión dos Recursos Humanos para a Innovación e a Mellora Continua	2c	3

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistema de Información Financiera para a Empresa**

Materia	Sistema de Información Financiera para a Empresa			
Código	O04M157V01101			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Gallego Rodríguez, María Elena			
Profesorado	Gallego Rodríguez, María Elena Rivero Fernández, M ^a Dolores Sánchez Fernández, Patricio			
Correo-e	egallego@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia configúrase como unha ferramenta básica para o coñecemento da situación económico-financiera da empresa, proporcionando ao alumno os instrumentos necesarios para favorecer a toma de decisións implícitas na xestión da empresa. A materia desenvolverase partindo dos fundamentos teóricos que sustentan a ciencia contable, para a continuación, introducirse na normativa legal que a formaliza e estudar en profundidade a problemática asociada á valoración e á análise dos estados financeiros, desde unha perspectiva práctica, co fin de achegar ao alumnado á interpretación dos mesmos e á toma de decisións en base á información neles contida.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Capacidade de organización e planificación.
B2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos.
B3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes.
B4	Capacidade para a toma de decisións.
B5	Capacidade para a resolución de problemas.
B6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio.
B7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.).
C1	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais.
C3	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames.
D1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares.
D4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Utilizar os conceptos e principios básicos da información financeira da empresa	A2 A3 B2 B3 B7
Recordar o método contable e o ciclo contable co fin de obter e interpretar estados financeiros.	A1 A2 B1 B5 B6 C1
Recordar a lexislación contable en vigor.	A1 A4 B3 B7 C3
Identificar a problemática contable asociada á valoración	A1 A5 B4 B6 B7 C3 D4
Aplicar os coñecementos teóricos adquiridos.	A2 A3 B2 B5 C1 D1
Buscar e utilizar información procedente de diferentes fontes de carácter económico-financieiro.	A5 B1 B3 B6 B7 C1 D6

Contidos

Tema	
1. A información financeira para a toma de decisións	Información financeira como ferramenta empresarial
2. Problemática contable asociada á valoración	Criterios de valoración Recoñecemento e valoración do Inmobilizado Material e dos Investimentos Inmobiliarios Inmobilizado Intanxible Activos non correntes mantidos para a venda Valoración das existencias Arrendamentos Subvenciones e Doazóns Recoñecemento e valoración dos instrumentos financeiros
3. As contas anuais	Balance de Situación. Conta de Resultados. Memoria Estado de cambios no patrimonio neto Estado de fluxos de efectivo.
4. Información financeira derivada de contas anuais	Análise económico-financieira Ratios de patrimonio Ratios de resultado

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	7.5	20.5	28
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	15	15
Estudo de casos/análises de situacións	0	20	20
Sesión maxistral	7	0	7
Probas de autoavaliación	0	3	3

Outras	0	2	2
--------	---	---	---

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Clases prácticas e traballo titorizado do alumno, facendo especial fincapé na resolución de exercicios.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Traballo persoal do alumno de cara á resolución de exercicios
Estudo de casos/análises de situacións	Aplicación práctica dos coñecementos adquiridos nas aulas e no traballo autónomo do alumnado
Sesión maxistral	Clase teórica

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas clases prácticas de resolución de problemas, os estudantes poden plantexar as dúbidas que lle xurdan o ir realizando os exercicios e que serán resoltas de forma personalizada
Estudo de casos/análises de situacións	Ó longo da elaboración do traballo, que consiste en analizar a situación económico financeira dunha empresa, o estudante pode plantexar as dúbidas que lle xurdan, e que lle serán resoltas de forma individualizada.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo e análise de situacións de empresas reais. Este traballo será desenvolvido en grupos por os estudantes ao longo dunha sesión de clases, sendo necesaria a presenza dos mesmos na aula.	50	A1 A3 A4	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7	C1 C3	D6
Probas de autoavaliación	Tests realizados na plataforma de ensino virtual da Universidade a xeito de autoavaliación por parte do alumnado ó longo do cuadrimestre.	30	A2	B2		
Outras	Proba de seguimento da materia a realizar na data establecida pola coordinación do Master. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20	A5	B3	C1	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua.

Exame de segunda convocatoria:

Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles alumnos e alumnas que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua ou que non se tiveran acollido a esta opción de avaliación. Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observacións:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Bibliografía. Fontes de información

Mallo y Pulido, **Contabilidad financiera. Un enfoque actual**, 2008,
Gallego Díez y Vara, **Manual práctico de contabilidad fina**, 2008,
Muñoz Merchante, Angel, **Análisis de estados financieros. Teoría y práctica**, 2005,
(BOE 20 noviembre de 2007), · **Plan General de Contabilidad**, 2007,
(BOE 21 noviembre de 2007), · **Plan General de Contabilidad PYMES**, 2007,
Asociación Española de Contabilidad y Administración de Empresas (AECA), <http://www.aeca.es/>,
Banco de España, <http://www.bde.es/webbde/es/>,
Comisión Nacional del Mercado de Valores (CNMV), <http://www.cnmv.es/index.htm>,
Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España (ICJCE), <http://www.icjce.es/index.php>,
Instituto Español de Analistas Financieros, <http://www.ieaf.es/index.php>,
Registro de Economistas Auditores (REA), <http://www.rea.es/>,
Instituto de Contabilidad y Auditoría de Cuentas (ICAC), <http://www.icac.meh.es/>,
Wanden Berghe Lozano, J.L, **Contabilidad Financiera II**, 2012,
Montesinos Julve, Vicente, **Fundamentos de Contabilidad Financiera**, 2015,
Garrido Miralles, P.; Iñiguez Sanchez, R, **Análisis de Estados Contables**, 2015,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Financiamento para a Creación e Crecemento da Empresa: Planificación, Análise de Custos e Rendabilidade/O04M006V01109
Temas Avanzados en Control de Xestión/O04M006V01103

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese flexible. En consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Asemade, achégase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.
Para cursar esta materia é necesario ter coñecementos de Contabilidade Financeira

DATOS IDENTIFICATIVOS**Temas Avanzados en Control de Xestión**

Materia	Temas Avanzados en Control de Xestión			
Código	O04M157V01102			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	González Sánchez, María Beatriz			
Profesorado	Breijo Viladesuso, Ignacio Caride González, Carlos Alberto González Sánchez, María Beatriz López-Valeiras Sampedro, Ernesto Sánchez Alonso, Félix			
Correo-e	bgonzale@uvigo.es			
Web	http://http://bgonzale.webs2.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nun entorno empresarial cambiante adquieren especial importancia os sistemas de control de xestión entendidos como unha ferramenta que facilita a implantación da estratexia empresarial e o máximo aproveitamento dos recursos ao dispor da empresa. Isto é aínda máis claro nun contexto de creación, dirección e innovación empresarial onde resulta imprescindible avaliar o rendemento empresarial non exclusivamente con criterios financeiros e alinear os recursos empresariais coa estratexia previamente definida.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Capacidade de organización e planificación.
B2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos.
B3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes.
B6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio.
B14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual.
C2	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional.
C3	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames.
C9	Coñecemento dos instrumentos que permiten vixiar a contorna empresarial e tecnolóxica.
C10	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas.
D1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares.
D3	Capacidade crítica e autocrítica.
D4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Describir a utilidade e importancia dun sistema de Control de Xestión, entendido este como a técnica que permite analizar a situación da empresa desde un punto de vista global, é dicir, tendo en conta todas as áreas e departamentos.

A1
A3
A4
B1
B2
B3
B6
B14
C2
C9
D1
D3
D4
D6

Valorar situacións con criterios económicos.

A2
A3
A4
B1
B6
C3
C10
D1
D3
D6

Aplicar o concepto de Control de Xestión na empresa.

A2
A3
A5
B1
B3
B6
B14
C2
D1
D3
D6

Describir todos os elementos e ferramentas que compoñen un sistema de Control de Xestión.

A1
A3
B1
B2
B3
B6
B14
C2
C9
D1
D3
D6

Recordar as novas ferramentas que permiten unha análise da situación da empresa e a verificación do cumprimento dos obxectivos pre-establecidos.

A1
A2
A3
B1
B2
B3
B6
B14
C2
C9
D1

Contidos

Tema

I Fundamentos do Control de Xestión: Introducción e conceptos xerais.

- 1.1.- Estratexia empresarial
- 1.2.- Na procura do equilibrio entre a innovación e o control. As palancas de control
- 1.3.- Os sistemas diagnósticos. A determinación dos factores clave de éxito
- 1.4.- Os recursos estratéxicos

Caso práctico: Adegas Corneira, S.L. (1ª PARTE)

II Elementos para o deseño da estrutura básica de Control de Xestión.	2.1.- A información de custos e o control de xestión 2.2.- Os orzamentos e as desviacións orzamentarias Caso práctico: Adegas Corneira, S.L. (2ª PARTE)
III Sistema de indicadores e medida da rendibilidade.	3.1. A información de xestión e os novos entornos competitivos 3.2. Indicadores e estratexia 3.3. Factores chave como ligazón entre a estratexia e os indicadores de xestión 3.4. Os obxetivos da empresa como ligazón entre os factores chave e os indicadores de xestión 3.5. Definición dos indicadores de xestión 3.6. Elementos do deseño dun sistema de indicadores 3.7. Formas de presentación dos indicadores de control de xestión 3.8. Exemplos de indicadores de control de xestión Caso práctico: Adegas Corneira, S.L. (3ª PARTE)
IV O Cadro de Mando Integral.	4.1 Ferramenta útil para implantar a estratexia e alinear os intereses dos traballadores cos da organización. 4.2 As catro perspectivas do cadro de mando integral
V Exemplos e resultados obtidos ó implantar un sistema de Control de Xestión.	Casos de aplicación

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	25	30
Obradoiros	5	5	10
Probas de resposta curta	2	8	10
Estudo de casos/análise de situacións	10	5	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Cada unha das sesións terá como obxecto o estudo dun dos cinco bloques temáticos e en cada unha das sesións levaráse a cabo unha explicación teórica dos fundamentos e conceptos xerais, co apoio das transparencias, que non deberá exceder os 60 minutos de duración
Resolución de problemas e/ou exercicios	De seguido a esta introdución, imprescindible para iniciarse na análise posterior, o resto da sesión desenvolverase a través da análise de casos prácticos especialmente deseñados para a discusión entre os participantes e o profesor e para analizar as cuestións relacionadas coa problemática formulada. O traballo do alumnado organizarase en grupos que discutirán e analizarán previamente o caso, para a continuación, dun xeito activo, propór ao resto dos alumnos da aula as súas conclusións.
Obradoiros	En 2/3 das sesións asistirá un profesional implicado nun departamento de control de xestión dunha empresa para que explique a súa experiencia no ámbito específico obxecto de estudo

Atención personalizada

Probas	Descrición
Probas de resposta curta	O desenvolvemento de casos prácticos é de vital importancia para a comprensión dos fundamentos dun sistema de control de xestión. Estes casos prácticos estarán ao dispor dos alumnos con anterioridade á sesión na plataforma faitic.
Estudo de casos/análise de situacións	O desenvolvemento de casos prácticos é de vital importancia para a comprensión dos fundamentos dun sistema de control de xestión. Estes casos prácticos estarán ao dispor dos alumnos con anterioridade á sesión na plataforma faitic.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Probas de resposta curta	Cuestionarios nos que se consultará sobre as cuestións teórico/prácticas que se espuxeron nas sesións. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20	A1 A2 A3	B1 B2 B14	C2 C3 C9	D3 D6 C10

Estudo de casos/análise de situacións	Informes entregados polos alumnos nos que se recollerán as conclusións máis salientables dos casos prácticos entregados previamente.	80	A1	B1	C2	D1
			A2	B2	C3	D3
			A3	B3	C9	D4
			A4	B6	C10	D6
			A5	B14		

Outros comentarios sobre a Avaliación

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe osistema de avaliación continua. Para ser avaliado deste xeito compre asistencia cando menos ao 80% das horas de docencia presencial.

Exame de segunda convocatoria:

Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles alumnos e alumnas que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua (debido a non ter asistido a un mínimo do 80% das horas de docencia presencial ,ou ben debido a non ter superado a materia a través do conxunto de métodos exposto anteriormente). Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Observacións:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Básica:

Anthony, Robert N; Govindarajan, Vijay; Hartmann, Frank; Kraus, Kalle and Nilson, Göran (2014): Management Control System, European Edition. Mc Graw Hill.

Complementaria:

Pérez-Carballo Veiga, J. F. (2006): Control de la Gestión empresarial. Texto y casos, 6ª edición. ESIC.

Muñiz, Luis (2003): Cómo implantar un sistema de Control de Gestión en la práctica. Editorial Gestión 2000

Recomendacións

Outros comentarios

O conxunto de criterios de avaliación presentados anteriormente constitúese como o sistema de avaliación continua. Para ser avaliado desta maneira é necesario asistir polo menos ao 80% das horas de docencia presencial.

O exame de segunda convocatoria:

Haberá unha proba en xullo para aqueles alumnos que non superen a materia polo sistema avaliación continua (por non asistir a un mínimo do 80% das horas de docencia, ou porque non superaron a materia a través do conxunto das probas expostas anteriormente). Neste caso, a cualificación obtida no exame suporá o 100% da nota.

Observación:

Calquera evidencia de traballo plagiado ou copiado suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias

DATOS IDENTIFICATIVOS**Métodos Cuantitativos e Cualitativos de Análise Avanzada**

Materia	Métodos Cuantitativos e Cualitativos de Análise Avanzada			
Código	O04M157V01103			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Pérez González, Ana			
Profesorado	Pérez González, Ana			
Correo-e	anapg@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia introdúcese e promóvese o razoamento indutivo e a utilización de técnicas estatísticas para tomar as decisións adecuadas no marco da creación e dirección de empresas.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B5	Capacidade para a resolución de problemas.
B9	Capacidade de aprendizaxe.
C3	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Descreber as principais prácticas na xestión dos recursos humanos	
Recordar os conceptos básicos de inferencia estadística (intervalos de confianza, contrastes de hipótesis, etc.).	A2 A3 A4 A5 B9 D6
Explicar o análise da varianza e recoñecer en qué casos se pode aplicar esta técnica .	A1 A2 A3 A4 A5 B5 B9 C3 D6

Explicar a finalidade da análise de conglomerados e interpretar os resultados obtidos por estas técnicas.	A1 A2 A3 A4 A5 B5 B9 C3 D6
---	--

Recordar as ideas básicas sobre inferencia non paramétrica	A1 A2 A3 B5 B9 D6
--	----------------------------------

Contidos

Tema

1. Introducción á Inferencia Estatística
2. Estatística non paramétrica
3. Análise da Varianza
4. Análise de Conglomerados

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	7.5	12.5
Sesión maxistral	10	25	35
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	5	0	5
Traballos e proxectos	0	22.5	22.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rotinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	
Resolución de problemas e/ou exercicios	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final teórico/práctico da materia.	50	A1 A2	B9	D6
Traballos e proxectos	Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.	50	A3 A4 A5	B5 B9	C3 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a avaliación dos traballos, será necesaria a presentación oral dos mesmos perante do profesor.

A nota final será a suma das dúas partes sempre e cando acaden un mínimo de 4 puntos sobre 10 en cada unha delas.

No caso de que o alumno só supere unha das partes, a cualificación desta parte conservarase para a seguinte oportunidade de avaliación do presente curso académico.

Observación:

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Bibliografía. Fontes de información

- Arriaza Gómez (2008) Estadística básica con R y R-Commander. Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cádiz.
- Cao-Abad y otros (1998): Estadística básica aplicada. Tórculo Edicións
- Cao-Abad y otros (2001): Introducción a la Estadística y sus aplicaciones. Pirámide.
- Cuadras, C.M. (1991): Métodos de Análisis Multivariante. Editorial Universitaria de Barcelona --Jonson, D. (2000). Métodos multivariados aplicados al análisis de datos. International Thomson Editores.
- García Pérez, Alonso. (2011) Estadística aplicada con R. Ed. UNED.
- Hair, J., Anderson, R., Tathan, R. e Black, W. (1999). Análisis multivariante. Prentice Hall.
- Peña, D. (2005): Análisis de datos multivariantes. McGraw Hill.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS

Temas Avanzados en Dirección e Administración de Operacións

Materia	Temas Avanzados en Dirección e Administración de Operacións			
Código	O04M157V01104			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Rodríguez López, Nuria			
Profesorado	Crespo Franco, Tony Diz Comesaña, María Eva Mondragón Adrián, Coronado Rodríguez López, Nuria			
Correo-e	nrl@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Nesta materia abórdanse aspectos estratéxicos esenciais relacionados coa actividade básica diaria da empresa. Deste xeito afóndase no proceso de definición da estratexia de operacións e na selección das principais decisións estratéxicas, que van desde a selección de produto e proceso até a xestión dos materiais, pasando polas decisións de distribución en planta, subcontratación, capacidade e localización, e facendo un especial fincapé na xestión de proxectos.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Capacidade de organización e planificación.
B2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos.
B4	Capacidade para a toma de decisións.
B14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual.
C2	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional.
D3	Capacidade crítica e autocrítica.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar, describir e diferenciar os diferentes tipos de sistemas produtivos existentes na actualidade, así como as implicacións estratéxicas da súa utilización.	A1 B4 B14 C2 D3 D6

Identificar, describir e diferenciar as decisións relacionadas co desenvolvemento de novos produtos e procesos.	A1 B4 B14 C2 D6
Identificar, describir e diferenciar as decisións relacionadas coa capacidade e a localización das instalacións.	A1 B4 B14 C2 D6
Identificar, describir e diferenciar as decisións relacionadas coa integración vertical, os acordos de cooperación e a subcontratación.	A1 B4 B14 C2 D6
Identificar, describir e diferenciar as decisións relacionadas coa xestión de inventarios e materiais.	A1 B4 B14 C2 D6
Formular a estratexia de produción tendo en conta a súa inserción no proceso de planificación estratéxica da empresa.	A2 A3 A5 B1 B2 B4 C2 D3 D6
Analizar, argumentar e recomendar as decisións relacionadas co desenvolvemento de novos produtos e procesos.	A2 A3 A4 A5 B1 B2 B4 C2 D3 D6
Analizar, argumentar e recomendar as decisións relacionadas coa integración vertical, os acordos de cooperación e a subcontratación.	A2 A3 A4 A5 B1 B2 B4 C2 D3 D6
Organizar a produción.	A2 A3 A4 A5 B1 B2 B4 C2 D3 D6

Contidos

Tema

PLANIFICACIÓN ESTRATÉXICA DAS OPERACIÓNS.	Características e evolución dos sistemas produtivos. Contido das estratexias de operacións: Formulación de obxectivos e deseño de políticas. Proceso de formulación dunha estratexia de operacións
ESTRATEXIAS DE PRODUTO E PROCESO.	Decisións de produto e proceso.

CADEA DE SUBMINISTROS	Integración vertical. Subcontratación competitiva. Subcontratación avanzada ou cooperativa.
DECISIONS DE CAPACIDADE E LOCALIZACION.	Concepto e planificación da capacidade. Concepto e factores determinantes da localización. Estratexias de localización.
SISTEMAS DE PLANIFICACION E CONTROL DE INVENTARIOS E MATERIAIS.	Formulacions fundamentais sobre os materiais e inventarios na empresa. Métodos de xestión e planificación das necesidades de materiais e inventarios.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	5	15	20
Estudo de casos/análises de situacións	9.5	45	54.5
Probos de tipo test	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación, análise, resolución e debate de casos e situacións relacionadas coa materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas dos alumnos durante o seu proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos/análises de situacións	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas dos alumnos durante a realización das actividades propostas.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución dos casos propostos nas clases presenciais.	80	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B14	C2	D3 D6
Probos de tipo test	Pequena proba de seguimento sobre os contidos tratados na materia. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B14	C2	D3 D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Oportunidades de avaliación

Os alumnos disporán de dúas oportunidades de avaliación correspondentes coas convocatorias ordinaria (xaneiro) e extraordinaria (xullo). As datas dos exames e de entrega dos traballos fixaranse no calendario académico do Máster; no caso de que non apareza data de entrega de traballos, entenderase que o prazo termina o día anterior á data do examen.

No caso de que o alumno só supere unha das partes, a cualificación desta parte conservarase durante as dúas oportunidades de avaliación.

Entenderase que un alumno non se presenta á materia cando non se presente ao examen, nin entregue parte algunha das actividades propostas nas datas fixadas.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ó longo do curso por algún imprevisto. Consulten a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Observación

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

CHASE, R. B.; AQUILANO, N. J. y JACOBS, F. R., **Administración de Producción y Operaciones**, 2005,
CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, Programación e Control**, 2005,
CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., **Producción. Planificación, Programación e Control. Exercicios Resoltos**, 2005,
FERNÁNDEZ, E.; AVELLA, L. y FERNÁNDEZ, M., **Estrategia de Producción**, 2006,
KRAJEWSKI, L. J. y RITZMAN, L. P., **Administración de Operaciones. Estrategia y Análisis**, 2000,
MIRANDA, F. J.; RUBIO, S.; CHAMORRO, A. y BAÑEGIL, T., **Manual de Dirección de Operaciones**, 2005,
SCHROEDER, R. G., **Administración de Operaciones. Concepto y Casos Contemporáneos**, 2004,
RODRÍGUEZ-LÓPEZ, N.; GARCÍA VÁZQUEZ, J.M., **Formas de goberno vertical e xestión empresarial**, 2007,

Recomendacións

Outros comentarios

O alumno necesitará ter adquiridos os coñecementos e capacidades propias das materias introductorias relacionadas coa Economía da Empresa e a Administración. É aconsellable, aínda que non imprescindible posuír coñecementos básicos de Dirección de Operacións.

Naqueles casos nos que algún alumno necesite apoio para conseguir estes coñecementos e capacidades, deberase pór en contacto con algún dos profesores da materia, que lle proporcionará recursos adaptados ás súas necesidades.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía de Redes: A Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal**

Materia	Economía de Redes: A Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal			
Código	O04M157V01105			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Carlos Villamarín, Pablo de			
Profesorado	Cancela Outeda, Celso Carlos Villamarín, Pablo de González Ventín, María Teresa Seoane Pérez, Emilia			
Correo-e	pdecarlo@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia pretende profundar nun aspecto da contorna sociopolítico tan decisivo para as empresas galegas como é a Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal. Neste espazo de integración territorial existen unhas dinámicas e redes de cooperación notablemente consolidadas, que son unha importante fonte de oportunidades para o tecido empresarial nel situado. De feito, dentro do novo período de programación comunitaria 2014-2020, destaca o Programa de cooperación transfronteiriza entre rexións de España e Portugal (POCTEP), boa parte de cuxos recursos se destinará a potenciar o I+D+i e a mellorar a competitividade das Pemes.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.).
B10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial.
C7	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea.
C8	Capacidade para o establecemento de redes e desenvolvemento de proxectos cooperativos na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal.
D5	Capacidade de comunicación multicultural.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar as vantaxes que obteñen as empresas do establecemento de redes de cooperación.	A1 A3 A5 B7

Sintetizar os principais argumentos esgrimidos para xustificar os procesos de integración territorial.	A1 A3 A5 B7
Inferir os retos que a existencia da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal levan para as empresas.	A2 A3 A5 B7 B10
Recoñecer de que maneira poden as distintas institucións e documentos estratéxicos clave favorecer as experiencias de cooperación na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal.	A3 A5 B7 B10 C7 C8
Examinar a estrutura e a forma de operar de institucións clave da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal.	A3 A5 B7 B10 C7
Diferenciar as principais características da actividade empresarial na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal.	A2 A3 A5 B7 C8
Valorar o impacto sobre a actividade empresarial da creación e consolidación institucional da Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal.	A2 A3 A4 A5 B10 C8 D5

Contidos

Tema

Fundamentos teóricos: integración territorial e redes de cooperación

Estructuras de cooperación na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal: institucionalización e documentos estratéxicos clave

Aspectos destacados relacionados coa actividade empresarial na Eurorrexión Galicia-Norte de Portugal

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	6	3	9
Estudo de casos/análises de situacións	9	45	54
Probas de tipo test	1	11	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Atención das consultas do alumnado relacionadas cos aspectos abordados nas sesións maxistras. Desenvolverase de forma presencial (directamente na aula) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).

Estudo de casos/análises de situacións	Atención das consultas do alumnado relacionadas cos casos expostos na aula. Desenvolverase de forma presencial (directamente na aula) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
--	--

Probas	Descrición
Probas de tipo test	Atención das consultas do alumnado relacionadas coa preparación das probas de tipo test. Desenvolverase de forma non presencial (a través do correo electrónico).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	80	A2 B7 C7 D5 A3 B10 C8 A4 A5
Probas de tipo test	Proba para avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20	A1 B7 A2 B10 A3 A5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Primeira oportunidade: o conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua na primeira oportunidade. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) en cada proba avaliada para poder compensala e superar a materia.

Segunda oportunidade: os alumnos que non superen a materia na primeira oportunidade, poderán conservar a nota obtida en calquera das probas avaliadas, sempre que sexa superior a 5 (sobre 10) e realizar, unicamente, as probas nas que obtivesen unha nota inferior. É necesario alcanzar un mínimo de 3.5 (sobre 10) nestas probas para poder compensalas e superar a materia.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Bibliografía. Fontes de información

AECT Galicia-Norte de Portugal, **Portal de la AECT** (<http://gnpaect.eu>),
Comisión Europea, **Dirección General de Política Regional y Urbana** (http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy/index_es.htm),
Domínguez, L., (dir.), **A cooperación transfronteiriça entre Portugal e Espanha**, Lisboa/Porto: IFDR/Eixo Atlântico, 2008,
Eixo Atlântico do Noroeste Penínsular, **Portal del Eixo Atlántico** (<http://www.eixoatlantico.com>),
EURES, **EURES Transfronteirizo Galicia-Norte de Portugal** (<http://www.eures-norteportugal-galicia.org/>),
Johnsen, H.C.G. and Ennals, R. (eds.), **Creating collaborative advantage : innovation and knowledge creation in regional economies**, Farnham (England) [etc.] : Gower, 2012,
Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas, **Fondos Comunitarios: periodo 2014-2020** (<http://www.dgfc.sggp.meh.es/sitios/DGFC/es-ES/ipr/fcp1420/Paginas/inicio.aspx>),

Esta bibliografía pode ser ampliada ao longo do curso.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas en Empresas ou Organizacións de Soporte para a Investigación e Innovación/O04M006V01112
Traballo Fin de Máster/O04M006V01111

DATOS IDENTIFICATIVOS**Habilidades Directivas**

Materia	Habilidades Directivas			
Código	O04M157V01106			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Domínguez Vila, Trinidad			
Profesorado	Domínguez Vila, Trinidad			
Correo-e	trinidad@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			

Descrición xeral: A creación e dirección, así como a xestión da innovación, tanto de empresas como de outras institucións/organizacións públicas e privadas, require profesionais cualificados que presenten un amplo conxunto de habilidades que lles permita desenvolver o seu traballo con éxito.

Esta cualificación obtense cun conxunto de materias que aportan os coñecementos específicos e as habilidades propias da dirección e outras de natureza instrumental.

Máis concretamente, a materia pretende familiarizar e adestrar aos alumnos en recursos e estratexias que faciliten o desenvolvemento do labor directivo optimizando o rendemento orientado á consecución do obxectivo en función da organización.

O constante cambio ao que se encontra sometida a actividade empresarial esixe a os seus profesionais a adaptación continua a este complexo panorama e para iso nada mellor que botar man das habilidades directivas, que axudarán ao alumno a mellorar a comunicación, a xestión de equipos ou a tomar decisións ante situacións complexas e conflitivas, favorecendo así unha imaxe de autoeficacia e satisfacción persoal.

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade para a toma de decisións.
B5	Capacidade para a resolución de problemas.
B6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio.
B8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes.
B12	Capacidade para liderar equipos de traballo.
D2	Capacidade para traballar en ambientes de presión.
D4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Aplicar de maneira práctica os diferentes factores a ter en conta para coordinar de forma efectiva a un equipo de persoas.	A2 A3 B1

Identificar as estratexias, actitudes e actuacións necesarias para liderar e motivar equipos de traballo e/ouA1
persoas.

A2
A3
A4
A5
B12

Comunicar conceptos e ideas de modo claro e directo, tanto verbalmente como por escrito.

A4
B6
D4

Identificar e discriminar as decisións a implementar en procesos de negociación ou que requiran da
resolución de conflitos.

A1
A2
A3
A4
B4
B5
B8
D2
D4

Contidos

Tema

A xestión do tempo .

Técnicas de traballo en equipo .

Técnicas de negociación e resolución de conflitos .

Lideranza e motivación .

Como falar en público .

A comunicación na empresa: o coaching .

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	12	30	42
Probas de tipo test	1	7	8
Traballos e proxectos	2.5	22.5	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do
alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte dos docentes dos contidos sobre a materia, conceptos teóricos, casos prácticos, etc.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Traballos e proxectos	O alumnado terá seguimento continuo e unha atención personalizada e de grupo segundo o tipo de traballo ou proxecto a desenvolver. A actividade personalizada é unha actividade académica que ten como finalidade reparar nas necesidades e consultas do alumnado en relación ca materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probas de tipo test	Os alumnos e alumnas deberán realizar una proba tipo test dos contidos presentados nas clases maxistras, sendo obrigatoria para superar a materia. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20	A1 B1 D2 A2 B4 A3 B5 A4 B6 A5 B8
Traballos e proxectos	Os alumnos e alumnas deberán entregar nas datas indicadas a análise dos casos que se propoñan polos docentes. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	80	A1 B1 D2 A2 B4 D4 A3 B5 A4 B6 A5 B8 B12

Outros comentarios sobre a Avaliación

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación xeral.

Exame de segunda convocatoria:

Alternativa a) Exame global dos contidos da materia no mes de xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

Alternativa b) Só para os estudantes que teñan seguido a avaliación continua e non teñan superado algún dos traballos ou probas: os traballos e probas suspendidos poderanse recuperar na data oficial de xullo establecida para a avaliación da materia.

Observaciones:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2015-2016. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Bibliografía. Fontes de información

Blanchard, **Todos a una. Tres pasos clave para crear un equipo de alto nivel**, 2006,

Casado, **Coaching directivo. Desarrollando el liderazgo**, 2003,

Elorza y Fernández Aguado, **Progreso directivo y coaching empresarial**, 2005,

Feldman, D., **Coaching**, 2003,

McKenna, **Primero entre iguales, cómo formar y dirigir un equipo de profesionales**, Últiman edición,

Merayo, A., **Curso práctico de técnicas de comunicación oral**, 2012,

Mosley, **Supervisión. La práctica del empowerment, desarrollo de equipos de trabajo y su motivación**, 2005,

Puchol, L., **El libro de las habilidades directivas**, 2006,

TED Talk, <https://www.ted.com/talks?language=es>,

Thomas, J., **Negociar para ganar: cómo conseguir siempre el mejor acuerdo**, 2005,

Recomendacións

Outros comentarios

Os alumnos poderán optar ao comezo do curso, e até o prazo fixado polos profesores, por un sistema de avaliación para asistentes ou por un sistema de avaliación para non asistentes.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Financiamento para a Creación e o Crecemento da Empresa: Planificación, Análise de Custos e Rendabilidade**

Materia	Financiamento para a Creación e o Crecemento da Empresa: Planificación, Análise de Custos e Rendabilidade			
Código	O04M157V01107			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Villanueva Villar, Mónica			
Profesorado	Barajas Alonso, Ángel Antonio Villanueva Villar, Mónica			
Correo-e	monicavv@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia, de tres créditos ECTS, impártese dentro do módulo Creación de Empresas e ten unha relevancia especial dentro do Máster Oficial posto que vai permitir aos alumnos a posibilidade de ser quen de crear unha empresa cun coñecemento profundo da rendibilidade posible e asegurar a supervivencia futura			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade para a toma de decisións.
B5	Capacidade para a resolución de problemas.
C3	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para seleccionalos e interpretar os seus ditames.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Manexo de ferramentas financeiras para a creación e desenvolvemento da empresa.	A2 B4 B5 C3 D6
Análise das formas de financiamento.	A1 B4 B5 C3 D6

Avaliación do financiamento en comparación co rendimento obtido dos investimentos.	A3 B4 B5 C3 D6
Elaborar plans financeiros	A5 B1 C3 D6
Operar con risco financeiro	A4 B4 B5 C3 D6

Contidos

Tema	
Tema 1: Formas de financiamento nas empresas	Financiamento propio: Capital (emisións e ampliacións) Beneficios retidos (criterios de retención) Amortizacións e provisións Financiamento alleo: Empréstitos, pólizas, descontos e anticipos e outras formas de financiamento. Custo do financiamento. Rendimento dos investimentos financiados
Tema 2: Planificación Financeira	Elaboración do plan financiero

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	10	43	53
Sesión maxistral	5	10	15
Probas de tipo test	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Resolución de exercicios e actividades
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de clarificar os conceptos teóricos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticas de laboratorio	Exercicio que o alumno debe entregar ó profesor ó finalizar a clase	80	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B4 B5	C3	D6
Probas de tipo test	Relación de preguntas tipo test relacionadas co temario.	20	A1 A2 A3 A5	B1 B4 B5	C3	D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua: O conxunto de criterios de avaliación enriba expostos constitúen o sistema de avaliación continua. Non obstante, aquelas persoas que non poidan seguir dita avaliación serán avaliados mediante un exame de todo o contido

da materia que configurará o 100% da nota e se realizará ó finalizar o cuadrimestre.

Examen de segunda convocatoria:

Realizarase un exame no mes de xullo para os que non superasen a materia polo sistemas anteriores. Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Bibliografía. Fontes de información

Pisón Fernández, I, **Dirección Financiera**, Pirámide,

Cibrán Ferraz, P; Villanueva, M, **Gestión Financiera. Teoría y casos prácticos**, Tórculo Edicións,

Cirbrán Ferraz, P; Villanueva, M; Fernández, M.T, **Planificación Financiera. Teoría y casos prácticos.**, Tórculo Edicións,

López Lubián, F; García, P, **Finanzas en el mundo corporativo**, Mc Graw Hill,

Contreras, I; Durbán, S; Palacín, M; Ruiz, R, **Casos prácticos de finanzas corporativas**, Mc Graw Hill,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese flexible. En consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Asemade, achégase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2015-2016. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Creación de Empresas de Base Tecnológica**

Materia	Creación de Empresas de Base Tecnológica			
Código	O04M157V01108			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Mazaira Castro, Andrés			
Profesorado	Mazaira Castro, Andrés			
Correo-e	amazaira@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	<p>A creación de empresas de base tecnolóxica asume especial importancia para o desenvolvemento económico e social dos países, sobre todo pola súa capacidade de xerar emprego e riqueza. A flexibilidade de actuación, que normalmente caracteriza este tipo de empresas, facilita a súa adaptabilidade ás necesidades do mercado e o xurdimento de innovacións, vía desenvolvemento de novos produtos, servizos e procesos.</p> <p>A través da materia Creación de Empresas de Base tecnolóxica preténdese dotar ao alumnado de cualificacións técnicas e prácticas e de instrumentos de xestión e marketing, de modo a que estes sexan capaces de crear e /ou asesorar EBT, diagnosticando os seus problemas e auxiliando na procura activa de solucións para a resolución dos mesmos.</p>			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos.
B6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio.
B9	Capacidade de aprendizaxe.
B11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa.
B13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora .
B14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual.
C1	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais.
C4	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores.
C10	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas.
D3	Capacidade crítica e autocrítica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Explicar os conceptos de emprendemento, empresa de base tecnolóxica e empresas gacelas e as tendencias ao respecto.	A1 A2 A4 B9 B14
Identificar a idea de natureza.	

Preparar e deseñar a planificación para a creación de empresas de base tecnolóxica.	A1 A2 A3 A4 A5 B2 B11 B13 C1 C4
Describir o funcionamento dos distintos axentes sociais implicados na creación de empresas de base tecnolóxica.	A2 A4 C10
Identificar elementos xeradores de vantaxes competitivas en empresas de base tecnolóxica e as súas estratexias asociadas	A1 A2 B13 B14 C10
Valorar a importancia de distintos elementos nunha empresa de base tecnolóxica. En concreto: equipo, vendas, plan de negocio, propiedade intelectual e investidores.	A2 A3 A4 B2 C1 D3
Describir, preparar e utilizar o discurso do elevador.	A1 A2 A3 A4 A5 B6 D3
Lembrar e identificar os apoios ao emprendemento dos distintos axentes sociais en España.	A1 A2 A3 A4 C10

Contidos

Tema
Introdución á creación de empresas de base tecnolóxica
Estratexia, innovación e vantaxes competitivas. A oportunidade de negocio
Marketing e vendas: o cliente e o discurso do elevador
O equipo emprendedor e o recrutamento
A propiedade intelectual
Os investidores, tipos e motivacións
Algúns apoios á creación de empresas tecnolóxicas en España

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	11	33	44
Presentacións/exposicións	3	9	12
Probos de tipo test	1	2	3
Traballos e proxectos	0	16	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Clases maxistras con utilización de recursos audiovisuais e informáticos, charlas de expertos e presentación de traballos polo alumnado
Presentacións/exposicións	Práctica do discurso do elevador

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	
Presentacións/exposicións	
Probas	Descrición
Probas de tipo test	
Traballos e proxectos	

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Probas de tipo test	Proba de seguimento. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B6 B9		
Traballos e proxectos	Elaboración de traballos, lectura e comentario de documentos, resolución de problemas extraídos de entornos reais, participación e controbucións realizadas en clase, outras actividades de análise	80	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B6 B9 B11 B13 B14	C1 C4 C10	D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Exame de segunda convocatoria:

Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles alumnos e alumnas que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua. Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

ANCES (2008). Guía de empresas innovadoras de base tecnolóxica.

(<http://upoemprende.upo.es/media/upload/2012/11/12/Guia%20de%20empresas%20EIBT.pdf>)

BLANCO, F. J., (2013). Los Viveros de Empresas (Madrid).

(<http://avie.es/wp-content/uploads/2013/03/economistas-LOS-VIVEROS-DEEMPRESAS-Francisco-Jos%C3%A9-Blanco-Jim%C3%A9nez.pdf>)

FRACTUS. COTEC (2001). Creación de empresas de base tecnolóxica y desarrollo territorial. Encuentros empresariales COTEC nº 7. Madrid.

BUENO CAMPOS, E. (coord.). Factores de éxito en los procesos de creación de empresas de base tecnolóxica. Revista Economía Industrial

DÍAZ SÁNCHEZ, E., SOUTO PÉREZ, J.E. e TEJEIRO KOLLER, M.R. (2013). NEBTS 3; Caracterización, necesidades y evolución en un período de crecemento y en otro de ralentización y recesión económica (2004-2012). Instrumentos financeiros, trámites y directorio de empresas. Coruña: Netbiblio.

SIMON ELORZ, K. (coord.) (2003). La creación de empresas de base tecnolóxica. Una experiencia práctica. CEIN-ANCES.

(<http://personales.upv.es/arodrigu/IDI/Ances.pdf>)

PALACIOS M., DEL VAL T. y CASANUEVA C. (2005). Nuevas empresas de base tecnolóxica y business angels.

(<http://www.madrimasd.org/revista/revista31/aula/aula2.asp>)

<https://www.cdti.es>

<http://www.eibt.es/>

<http://www.eibt-sudoe.eu/?lang=es>

<http://www.enisa.es>

<http://www.mapadelemprendimiento.es>

<http://www.idi.mineco.gob.es>

<http://www.minetur.gob.es>

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Emprendemento: Valoración e Selección de Ideas de Negocio/O04M006V01110

DATOS IDENTIFICATIVOS**Emprendemento: Valoración e Selección de Ideas de Negocio**

Materia	Emprendemento: Valoración e Selección de Ideas de Negocio			
Código	O04M157V01109			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Ferro Soto, Carlos Antonio			
Profesorado	Ferro Soto, Carlos Antonio Gómez Gras, José María Menor Conde, Sara			
Correo-e	cferro@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Nesta materia preténdese que o alumnado coñeza técnicas de xeración de ideas e saiba elaborar un plan de empresas no que se desenvolva a idea de negocio xerada			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Capacidade de organización e planificación.
B2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos.
B3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes.
B4	Capacidade para a toma de decisións.
B5	Capacidade para a resolución de problemas.
B6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio.
B7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.).
B9	Capacidade de aprendizaxe.
B11	Capacidade de xerar ideas, de ser creativo en canto a produtos, servizos e procesos da empresa.
B13	Capacidade de desenvolver a iniciativa emprendedora .
C1	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais.
D1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares.
D4	Capacidade de comunicación, negociación e habilidade para a resolución de conflitos.
D7	Habilidade para traballar de forma autónoma.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Avaliar técnica, comercial, económica e financieramente un proxecto de empresa.	A1 A2 A4 A5 B4 B5 B13 C1

Desenvolver de forma sistemática e coherente todos e cada un dos capítulos do plan de empresa.	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B6 B7 B13 C1
Redactar con bo estilo, utilizando expresións técnicas e explicando convenientemente os termos utilizados de modo que sexa lexible por calquera lector.	A1 A2 A4 A5 B6 D4
Usar adecuadamente elementos gráficos (táboas, gráficos ou planos) na comunicación escrita.	A1 A2 A4 A5 B6 D4
Manexar fontes de información como bases de datos, asociacións empresariais, contactos con outras empresas, estatísticas oficiais, organismos públicos, etc.	A1 A2 A4 A5 B3 B7 D7
Citar correctamente fontes de información.	A1 A2 A4 A5 B3 B6
Manexar adecuadamente ferramentas para a maduración de ideas	A1 A2 A4 A5 B4 B5 B9 B11 B13 C1 D1 D4
Presentar de forma coherente e ordenada ideas de negocio en formato modelo de negocio (por exemplo canvas)	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B4 B6 B11 B13 C1 D1 D4

Contidos

Tema

Emprendemento e ideas	☐ Perfil do emprendedor ☐ Xeración de ideas: Técnicas e metodoloxías de creatividade ☐ Maduración de ideas de negocio ☐ Descrición de ideas de negocio a través do Modelo de Negocios Canvas
-----------------------	---

Plan de empresas	☐ Planificación de actividades iniciais ☐ Recursos necesarios ☐ Modelo de Negocios Canvas ☐ Funcións do plan de negocios ☐ Estrutura e desenvolvemento do plan de negocios ☐ Preparación dun plan de negocios ☐ Empresario individual e social. Sociedade colectiva, sociedade comanditaria, sociedade de responsabilidade limitada, sociedade anónima, cooperativas
Estratexia	☐ Estratexia competitiva para o modelo de negocio ☐ Estratexia emprendedora ☐ Implementación da estratexia emprendedora

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	4	14
Proxectos	0	50	50
Probas de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor de maneira participativa dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. A asistencia a clases será tida en conta positivamente na avaliación do alumno
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Proxectos	Realización de actividades que permiten a cooperación de varias materias e enfrontan aos alumnos, traballando en equipo, a problemas abertos. Permiten adestrar, entre outras, as capacidades de aprendizaxe en cooperación, de liderado, de organización, de comunicación e de fortalecemento das relacións persoais.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Proxectos	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de levar á práctica os coñecementos teóricos adquiridos
Sesión maxistral	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de entender os coñecementos teóricos impartidos
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de levar á práctica os coñecementos teóricos adquiridos

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.	10	A1 A2 A4 A5	B4 B5 B6 B9 B11 B13	D1 D4	
Proxectos	Elaboración e presentación dun modelo de negocio	70	A1 A2 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B11 B13	C1	D1 D4
Probas de tipo test	Preguntas tipo test sobre contidos teórico prácticos impartidos	20	A1	B9	C1	D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ten que alcanzarse unha nota mínima de 5 tanto no proxecto (modelo de negocio) como no exame tipo test en cada oportunidade (ordinaria e extraordinaria) para aprobar nesa oportunidade. De non ser así, figurará unha nota de suspense.

O proxecto aprobado se garda para ambas as oportunidades dentro do mesmo curso académico. O exame tipo test non se garda dunha oportunidade a outra. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. No entanto, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consulta a páxina web do Máster por se houberse cambios. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web:

<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>

Bibliografía. Fontes de información

GIL, M.A.; GINER, F., **Cómo crear y hacer funcionar una empresa. Conceptos e instrumentos**, ESIC, Madrid.,
GÓMEZ GRAS, J.M., et. al., **Manual de casos sobre creación de empresas en España**, McGraw-Hill, Madrid,
GÓMEZ GRAS, J.M., et. al., **Manual para la creación de empresas por universitarios**, UMH: Observatorio Ocupacional,
GÓMEZ GRAS, J.M., **Estrategia para la competitividad de las PYMES. Especial referencia al proceso de creación de empresa.**, McGraw-Hill.,
GONZÁLEZ DOMÍNGUEZ, F.J, **Creación de empresas : guía del emprendedor**, Pirámide,
JIMÉNEZ QUINTERO, JA, **Creación de empresas : tipología de empresas y viabilidad estratégica**, Madrid: Pirámide,
JIMÉNEZ QUINTERO, JA (coord), **Creación de empresas : viabilidad estratégica en la práctica**, Madrid: Pirámide,
Osterwalder, A. y Pigneur, Y; Bernarda, G y Smith, A., **Diseñando la propuesta de valor**, Grupo Planeta, Barcelona,
Osterwalder, A. y Pigneur, Y, **Generación de modelos de negocio : un manual para visionarios, revolucionarios y retadores**, Deusto, Barcelona,
Ries, E, **The Lean Startup**, Ed. Crown Business,
Soto, M., **Innovación por Design Thinking**, Ed. UC,
Vidal, F. et al., **Este no es otro manual de creación de empresas (acceso libre en: <http://observatorio.umh.es/files/2011/08/Este-no-es-otro-Manual-de-creación-de-empresas2.pdf>)**, Ed. UMH,

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir.

Así mesmo, achegárase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comercialización e Desenvolvemento de Novos Produtos**

Materia	Comercialización e Desenvolvemento de Novos Produtos			
Código	O04M157V01110			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Profesorado	Bouzón Pintos, José Manuel Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Correo-e	loroco@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Nesta materia traballarase o xeito de desenvolver novos produtos, o proceso de facelo e o xeito de comercializalos que mellor se adapte			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Capacidade de organización e planificación.
B3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes.
B5	Capacidade para a resolución de problemas.
B7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.).
C1	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais.
C5	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar a importancia do desenvolvemento de novos produtos.	A1 A3 B5 B7 C5

Resolver os diferentes problemas organizativos aos que hai que facer fronte para o desenvolvemento de novos produtos.	A1 A2 A3 A4 A5 B1 B3 B5 C1 D6
Evaluar o posible éxito dun novo produto	A1 A2 A3 A5 B1 B3 B5 B7 C1 C5 D6

Contidos

Tema	
1. O Plan de Marketing	a. Misión b. Análise c. Obxectivos d. Estratexias e. Implementación f. Control
2. O desenvolvemento de novos produtos:	¿qué é un novo produto?, causas
3. A estrutura organizativa da empresa para o desenvolvemento de novos produtos	a. Comité de novos produtos b. Product manager c. Departamento de novos produtos d. Venture team
4. O proceso de desenvolvemento de novos produtos	O proceso de desenvolvemento de novos produtos
5. Ferramentas útiles para o desenvolvemento de novos produtos	a. O Ciclo de Vida do produto b. Os procesos de adopción e difusión

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	3	6
Eventos docentes e/ou divulgativos	10	0	10
Estudo de casos/análises de situacións	0	30	30
Sesión maxistral	7	14	21
Probas de tipo test	3	5	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na aula presentaranse e desenvolveranse exercicios que axuden a comprender os temas
Eventos docentes e/ou divulgativos	Dúas conferencias-coloquio que complementen á materia
Estudo de casos/análises de situacións	Casos para resolver procurando información adicional
Sesión maxistral	Exposición e comentario dos contidos teóricos da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe				
Estudo de casos/análises de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	80	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3 B5 B7	C1 C5	D6	
Probas de tipo test	Proba de seguimento. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20	A1 A2 A3	B1 B5 B7	D6		

Outros comentarios sobre a Avaliación

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua. De non segui-la avaliación continua (por non asistencia ás aulas, e/ou por non facer axeitadamente os exercicios) ou de non superala deberá facerse

Exame :

Realizarase un exame para aqueles alumnos e alumnas que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua (debido a non ter superado a materia a través do conxunto de métodos exposto anteriormente).

Ademáis esixirase a entrega de traballos que compensen a non asistencia e a entrega de exercicios que compensen os da avaliación contínbua. Todo isto deberá ser entregado como máximo o día do exame.

Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observacións:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Bibliografía. Fontes de información

Sainz de Vicuña Ancín, D., **Plan de Marketing**, 2010,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistema de Diagnóstico Estratéxico e Xestión do Coñecemento**

Materia	Sistema de Diagnóstico Estratéxico e Xestión do Coñecemento			
Código	O04M157V01201			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Diéguez Castrillón, María Isabel			
Profesorado	Diéguez Castrillón, María Isabel López Ruiz, Víctor Raúl Peña Nevado, Domingo Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Correo-e	idieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia presenta a importancia da dirección estratéxica para conseguir a competitividade da empresa. Aborda ferramentas de dirección estratéxica e de xestión do coñecemento.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos.
B9	Capacidade de aprendizaxe.
C1	Habilidade para o deseño e execución de plans de empresa e a posta en marcha de novas iniciativas empresariais.
C2	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional.
C9	Coñecemento dos instrumentos que permiten vivir a contorna empresarial e tecnolóxica.
D3	Capacidade crítica e autocrítica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Expresar o significado da importancia que ten a Dirección Estratéxica como forma para manter e mellorar a competitividade na empresa	A1 A5 B9 C9
Realizar diagnósticos. identificar situacións que demandan unha resposta estratéxica	A1 A2 A3 B2 C1 C9 D3

Identificar a necesidade de desenvolver un proceso estratéxico integrado	A3 A4 B2
Explicar os distintos elementos que compoñen a estratexia	A3 B9
Diferenciar entre información relevante e superficial, entre factores críticos e marxinais, á hora de afrontar un problema estratéxico	A2 A3 A4 B2
Empregar as ferramentas estratéxicas disponibles para o desenvolvemento do diagnóstico interno e externo, sabendo cando se poden empregar e cales os as súas limitacións	A3 D3
Identificar e formular as distintas opcións estratéxicas que están ao alcance da empresa actualmente, e o proceso para a súa valoración e selección.	A2 B2
Propor estratexias de éxito, tanto baseadas na exposición de oportunidades de mercado percibidas, como nas competencias distintivas da empresa	A3 C2

Contidos

Tema	
Modulo I	Fases do proceso de dirección estratéxica: Formulación da estratexia. Valoración de alternativas estratéxicas. Implantación da estratexia. Ferramentas utilizadas no proceso de dirección estratéxica
Modulo II	Xestión do coñecemento : A xestión do coñecemento: Introducción. Concepto e aplicacións na empresa. O capital intelectual. Principios da xestión do coñecemento. Estratexia de implantación. Modelos de xestión do coñecemento

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	5	15	20
Traballos de aula	5	15	20
Traballos tutelados	0	28	28
Sesión maxistral	5	0	5
Outras	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Presentación de casos prácticos relacionados cos temas
Traballos de aula	Na aula principiarase a realización de traballos relacionados cos temas, para a súa continuidade posteriormente como traballo tutelado pola coordinadora da materia
Traballos tutelados	Traballos prácticos sobre os contidos da materia tutelados pola coordinadora da materia
Sesión maxistral	Docentes expertos nos temas explicarán conceptos básicos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Atención na aula e virtualmente co apoio do correo electrónico e skype

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballos tutelados	Traballos encomendados polos profesores da materia. Valorarase a entrega e calidade dos traballos de cada un dos módulos	80	A2 A3 A4	B2 B9	C1 C2 C9	D3
Outras	Proba de seguimento. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20	A1 A5	B2 B9	C1 C2 C9	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o **sistema de avaliación continua** para a convocatoria de xuño. Neste caso é obrigatoria a realización con resultados satisfactorios de todos os traballos e a superación da proba de seguimento.

Para os estudantes que non sigan ou non superen a avaliación continua realizarase un exame. Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Segunda convocatoria (xullo): Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles estudantes que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua. Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

"As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-20176. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>)."

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Garrido Bug, S, **Dirección estratéxica**, McGraw-Hill,

Grant, R.M, **Dirección estratéxica**, Civitas,

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A, **La dirección estratéxica en la empresa. Teoría y aplicaciónes**, Thomson Cívita,

Ventura Victoria, J, **Análisis estratéxico de la empresa**, Thomson,

Valhondo, Domingo, **Gestión del cococimiento del mito a la realidade.**, Díaz de Santos,

Nevado D.; López V. R., **El capital intelectual: valoración y medición**, Prentice Hall,

Hislop, Donald, **Knowledge management in organisations a critical introduction**, Oxford University Press,

<http://www.clusterconocimiento.com>,

<http://www.brint.com/>,

<http://eknowledgecenter.com/>,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Desenvolvemento e Comercialización de Proxectos de I+D+I**

Materia	Desenvolvemento e Comercialización de Proxectos de I+D+I			
Código	O04M157V01202			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Sinde Cantorna, Ana Isabel			
Profesorado	Nogueira López, Natalia Uxía Sinde Cantorna, Ana Isabel			
Correo-e	asinde@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta materia é que o alumnado coñeza en profundidade as metodoloxías, modelos e técnicas de xestión de proxectos de innovación.			

Competencias

Código				
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.			
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.			
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.			
B1	Capacidade de organización e planificación.			
B6	Capacidade para a transmisión de ideas e a defensa do propio criterio.			
B10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial.			
C4	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores.			
C5	Capacidade para identificar, desenvolver e crear oportunidades de mercado nas empresas a través da xestión da creatividade e a innovación.			
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Recoñecer a importancia da xeración interna da tecnoloxía a través do desenvolvemento de proxectos de I+D.	A1 A2 A3 C5
Coñecer as diferenzas entre as distintas clasificacións das augas e as técnicas de aplicación. Así como a avaliación da implicación que isto ten a nivel de xestión.	
Explicar as principais vías para a comercialización de proxectos de I+D+I. Describir os principais mecanismos para garantir as transferencias de tecnoloxía sen vulnerar os dereitos das partes intervinientes.	A1 A2 A3 A4 B1 C4

Analizar as posibles vías de acceso á tecnoloxía por parte das empresas.	A1 A2 A3 A4 A5 B10
Valorar en que casos é recomendable o desenvolvemento interno da tecnoloxía.	A2 A3 A4 B1 B10
Identificar as diferentes etapas asociadas ao desenvolvemento dun proxecto e os elementos críticos de cada unha delas.	A1 A2 A3 B1 C4
Utilizar ferramentas específicas que apoian a dirección de proxectos.	A1 A2 A3 A4 A5 C4
Preparar propostas de proxectos de I+D.	A1 A2 A3 A4 A5 B6 D6
Identificar as diferentes opcións á hora de comercializar proxectos de I+D.	A1 A2 A3 A4 A5 C5 D6
Analizar os posibles mecanismos que garanten a protección do coñecemento xerado.	A1 A2 B10

Contidos

Tema

1. Desenvolvemento de proxectos de I+D.	- Dirección de proxectos - Fases dun proxecto: Inicio, planificación, execución, control e peche - Ferramentas para a dirección de proxectos - Xestión de riscos - Xestión de cambios - Control financeiro
2. Comercialización de proxectos	- Transferencia de tecnoloxía - Sistemas de transferencia de tecnoloxía e modelos de comercialización - Requisitos do mercado - Mecanismos legais que permiten incrementar a seguridade da transferencia

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	5	15	20
Estudo de casos/análises de situacións	5	15	20
Proxectos	0	24	24
Traballos e proxectos	5	5	10
Probas de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Estudo de casos/análises de situacións	Realización de prácticas que serán entregadas polo alumnado e nas que se valorará a súa capacidade na aplicación dos conceptos e ferramentas para a xestión de proxectos explicadas.
Proxectos	Deberá elaborarse unha proposta de proxecto de I+D+i que se exporá publicamente.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia en sesión presencial
Proxectos	Elaboración de un proxecto de I+D+i
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución de casos expostos en clase

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Traballos e proxectos	Deberá elaborarse unha proposta de proxecto de I+D+i que se exporá publicamente.	80	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B6 B10	C4 C5	D6
Probas de tipo test	Proba de seguimento. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20	A1 A2 A3	B1 B10		D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Outros comentarios e segunda convocatoria

Oportunidades de avaliación

Os alumnos disporán de dúas oportunidades de avaliación correspondentes coas convocatorias ordinaria (xuño) e extraordinaria (xullo). As datas dos exames e de entrega dos traballos fixaranse no calendario académico do Máster; no caso de que non apareza data de entrega de traballos, entenderase que o prazo termina o día anterior á data do examen. No caso de que o alumno só supere algunha das partes, a cualificación desta parte conservarase durante as dúas oportunidades de avaliación.

Entenderase que un alumno non se presenta á materia cando non se presente ao examen, nin entregue parte algunha das actividades propostas nas datas fixadas.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Bibliografía. Fontes de información

- AENOR, UNE 166000, 2006, AENOR, MADRID
- AENOR, UNE 166001, 2006, AENOR, MADRID
- ECHEVARRÍA JADRAQUE, D., MANUAL PARA PROJECT MANAGERS: CÓMO GESTIONAR PROYECTOS CON ÉXITO, 2011, WOLTERS KLUWER, MADRID
- HORINE, G.M., GESTIÓN DE PROYECTOS: EDICIÓN REVISADA Y ACTUALIZADA 2010, 2009, ANAYA, MADRID

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dirección Estratéxica da Innovación e a Tecnoloxía: Ferramentas para a súa Xestión/O04M006V01207
Políticas de I+D e Innovación na Unión Europea/O04M006V01206
Sistemas Español e Galego de Innovación/O04M006V01203

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Cadro Lexislativo e Fiscal para a Constitución, o Crecemento e a Innovación/O04M006V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS**Cadro Lexislativo e Fiscal para a Constitución, o Crecemento e a Innovación**

Materia	Cadro Lexislativo e Fiscal para a Constitución, o Crecemento e a Innovación			
Código	004M157V01203			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4	OB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a	Vaquero García, Alberto			
Profesorado	Vaquero García, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Análise da creación, dirección e innovación da empresa dende a perspectiva da fiscalidade aplicada			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.).
B8	Capacidade de adaptación a ambientes cambiantes.
B9	Capacidade de aprendizaxe.
C3	Capacidade para recoñecer situacións que necesiten do asesoramento de expertos (asesores financeiros, fiscais, xuristas, etc.) así como capacidade para selecciónalos e interpretar os seus ditames.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar a problemática económico-fiscal e en materia laboral no proceso de creación, dirección e innovación empresarial. Atopar solucións ás posibles incidencias no campo fiscal e do mercado de traballo	A2 B7
Explicar a lóxica fiscal, tanto desde a perspectiva da liquidación de impostos como desde a planificación fiscal e o comportamento do contribuínte	A4 A5 B7 B8 B9
Determinar e explicar o efecto da fiscalidade en materia de I+D+i, a partir do establecido nas normas tributarias	A4 B7 B8
Describir as principais características dos impostos que gravan as actuacións económicas	A2 B7 B8

Explicar o funcionamento básico de liquidación dos impostos que afectan ás decisións empresariais	A1 B7 C3 D6
Recordar os fundamentos da planificación fiscal e as técnicas para optimizar o impacto fiscal nas decisións empresariais. Analizar as principais estratexias fiscais para a liquidación de impostos que afectan ás actividades económicas	A2 A3 A5 B7 C3 D6

Contidos

Tema

Tema 1: Obrigas tributarias do emprendedor na fase de creación da empresa.	O tratamento fiscal das actividades económicas no IRPF. Especial tratamento do réxime de entidades de reducida dimensión no Imposto sobre Sociedades Outros impostos que afectan ó funcionamento das PEMEs: IVE Incentivos fiscais
Tema 2: Fiscalidade da I+D+i	Tratamento da Investigación, Desenvolvemento e a Innovación Tecnolóxica no Imposto sobre Sociedades Planificación fiscal no eido do I+D+i. Reformas fiscais e novidades.
Tema 3: Outras obrigacións empresariais en materia de Seguridade Social	Outras obrigas tributarias en materia de Seguridade Social. Contratación laboral e incentivos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudos/actividades previos	0	5	5
Sesión maxistral	25	7	32
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	55	60
Outras	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudos/actividades previos	Busca e lectura (por parte do alumno e previamente ás clases) das actividades que se formulen. Participación en clase
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	
Estudos/actividades previos	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Proba práctica de exercicios sobre o contido da materia. É necesario obter una puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba	20	A1 B7 C3 D6 A2 B9 A3
Outras	Realización de tarefas durante o curso. E necesario obter una puntuación mínima de 5 puntos sobre 10	80	A1 B7 C3 D6 A3 B8 A4 B9 A5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Oportunidades de avaliación

Os alumnos disporán de dúas oportunidades de avaliación correspondentes coas convocatorias ordinaria (xaneiro) e extraordinaria (xullo). As datas dos exames e de entrega dos traballos fixaranse no calendario académico do Máster; no caso de que non apareza data de entrega de traballos, entenderase que o prazo termina o día anterior á data do examen.

Entenderase que un alumno non se presenta á materia cando non se presente ao examen, nin entregue parte algunha das actividades propostas nas datas fixadas.

A avaliación ordinaria será por avaliación continua ou ben por un examen final. No primeiro caso a proba práctica valdrá un 20% da nota. O 80% restante serán tarefas a realizar durante o curso. É necesario para superar a materia por este método un mínimo de 5 puntos en cada parte. Os alumnos que non opten por avaliación continua, deberán realizar un examen que será o 100% da nota conseguida.

A avaliación extraordinaria será un examen fina, que será o 100% da nota conseguida.

Observación:

Calquera evidencia de tarefas plaxiadas ou copiadas suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>)

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA (siempre última edición actualizada)

ALBI IBAÑEZ, E. : Sistema Fiscal Español (Tomo I e II), Ariel, Edición. Barcelona.

AC CONSULTORES : Guía para la gestión e innovación, Capítulo III Fiscalidad.

CENTRO DE ESTUDIOS FINANCIEROS : Renta y Patrimonio. Casos Prácticos, Centro de Estudios Financieros, Madrid.

GASCÓN ORIVE, A.: IVA. Casos Prácticos, Centro de Estudios Financieros (CEF), Madrid.

LEFEBVRE, F. : Memento Práctico Fiscal. Ed. Francis Lefebvre.

LÓPEZ LABORDA, J. e DOMINGUEZ BARRERO, F. : Planificación Fiscal, Ed. Ariel.

PEREZ CRISTOBAL, J.; SANCHEZ REVENGA, J. e QUINTAS BERMUDEZ, J.: Introducción al Sistema Tributario Español, Centro de Estudios Financieros (CEF), Madrid.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA (siempre última edición actualizada)

CONDE, E., CALDERON, C., CARRAL, C. e MORENO, A. : Supuestos prácticos de Sistema Fiscal Español. Editorial Dikinson.

MEMENTO FISCAL , Ed. Francis Lefebvre

MORENO MORENO, M.C. e PAREDES GÓMEZ, R. : Fiscalidad Individual y Empresarial: Ejercicios resueltos. Ed. Civitas.

PLA VALL, A.; SALVADOR CIFRE, C.: Impuesto sobre Sociedades, Tirant lo Blanch, Valencia.

RECURSOS EN INTERNET

- Ministerio de Industria, <http://www.mitic.es/es-ES/index.htm>

- Ministerio de Hacienda, <http://www.minhac.es/portal/>

- Axencia Estatal de Administración Tributaria, www.aeat.es

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistemas Español e Galego de Innovación**

Materia	Sistemas Español e Galego de Innovación			
Código	O04M157V01204			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Profesorado	Gueimonde Canto, Ana Isabel López Lozano, María Ángeles Varela Rey, Manuel Antonio Viña González, Guillermo			
Correo-e	agueimonde@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A innovación é unha disciplina que deben practicar todas as empresas, independentemente da súa dimensión ou do sector onde compitan. Na envolvente de rápidos cambios, interrelacións entre axentes e globalización económica, as empresas non poden deixar de coñecer e manterse ao tanto da estrutura e mudanzas do sistema de innovación no que desenvolven a súa actividade, así como das posibilidades de desenvolvemento, servizos, axuda e cooperación que neste entorno existen.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes.
B7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.).
B10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial.
C4	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores.
C6	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación.
C10	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas.
D1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Explicar os diferentes enfoques teóricos sobre os sistemas nacionais de innovación.	A1 A2 A3 A5 B3 B10

Analizar o papel desempeñado polos distintos elementos e axentes que compoñen o sistema español e galego de innovación.	A1 A2 A3 A5 B3 B7 B10 C10 D1
Recordar e aplicar os distintos indicadores que permiten medir a innovación.	A1 A2 A3 B3 B7 B10 C4 C6
Avaliar a situación do sistema español e galego de innovación.	A1 A2 A3 A4 A5 B3 B7 B10 C4 C6 C10
Expor as principais fontes de financiamento para a posta en marcha de proxectos de I+D+i.	A2 A3 B3 B7 B10 C4 C10 D1
Analizar o papel do sistema universitario dentro dun sistema nacional e/ou rexional de innovación.	A1 A2 A5 B3 B7 B10 C4 C10 D1

Contidos

Tema	
Marco conceptual da innovación e sistema nacional de innovación	Definición de innovación. Tipoloxía. Estratexia da empresa. Indicadores de innovación. Introdución ao sistema nacional de innovación Estratexia estatal de Innovación
Sistema español de innovación	Elementos que integran o sistema nacional de innovación. Os contornos científico, tecnolóxico, produtivo e financeiro. O rol da administración no proceso de innovación. As fontes de financiamento da I+D+i a nivel nacional: O Plan nacional de I+D+i As Axudas CDTI
Sistema galego de innovación	Elementos que integran o sistema galego de innovación. Os contornos científico, tecnolóxico, produtivo e financeiro. O rol da administración autonómica no proceso de innovación. Política e instrumentos. A Estratexia de Especialización Intelixente de Galicia. As fontes de financiamento público da I+D+i en Galicia: O Plan Galego de Investigación, Innovación e Crecemento

As Infraestruturas de apoio á innovación e o financiamento privado á innovación. As relacións entre os axentes do sistema de innovación

Os parques científicos e tecnolóxicos. Os centros de innovación e tecnoloxía. As OTRI. As plataformas tecnolóxicas. Os centros de empresas e innovación. As incubadoras
O financiamento privado da innovación: o capital risco, business angels...
A colaboración público privada en innovación. A transferencia tecnolóxica

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Saídas de estudo/prácticas de campo	5	0	5
Estudo de casos/análises de situacións	3	29	32
Sesión maxistral	7	30	37
Probas de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Saídas de estudo/prácticas de campo	Visita a centros tecnolóxicos, empresas, e parque tecnolóxico, para poñer en práctica os coñecementos adquiridos na aula
Estudo de casos/análises de situacións	Análise de diversos sistemas de innovación. Estudo de casos prácticos de proxectos innovadores, o seu financiamento, os axentes de innovación que interveñen, os seus resultados. Exemplos prácticos.
Sesión maxistral	As sesións presenciais consistirán na exposición por parte do profesorado da materia obxecto de cada un dos bloques descritos nos contidos. Facilitarase ao alumnado o material preciso para a comprensión de cada módulo e fomentarase a participación na aula do alumnado introducindo material audiovisual e exemplos prácticos. A avaliación realizarase mediante preguntas curtas ou tipo test, e mediante o desenvolvemento de casos e análise de situacións que contemplan os aspectos tratados na materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	A atención personalizada, co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas, desenvolverase tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais (consultas vía e-mail).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos/análises de situacións	Desenvolvemento de casos prácticos e análise de situacións que contemplan os diversos apartados tratados na materia: proxectos innovadores, estratexia de financiamento dos proxectos, implicación das estruturas de apoio á innovación, análise de diferentes sistemas de innovación...	80	A1 B3 C4 D1 A2 B7 C6 A3 B10 C10 A4 A5
Probas de tipo test	Realizarase unha proba de seguimento que consistirá nun cuestionario, ou ben de preguntas curtas, ou tipo test para elixir entre catro respostas propostas, entre as cales só unha é a correcta. O cuestionario conterá un máximo de 15 cuestións.	20	A1 B10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos disporán de dúas oportunidades de avaliación. As datas dos exames fixaranse no calendario académico do máster. De ter que entregar traballos, e non figurar isto no calendario, fixarase a data límite no día previo á data do exame. As notas das partes aprobadas manteranse para segunda oportunidade. Entenderase que o alumno non se presenta á materia cando non acuda ao exame nin entregue os traballos na data indicada. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consulten a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán, as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-es/horarios-y-guía-nuevo-alumnado>).

Observación: Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Fundación Cotec, **Informe Cotec 2013**,

Xunta de Galicia, **Estratexia de Especialización Intelixente de Galicia**,

Fundación CyD, **Informe CyD 2013**,

Fundación CyD, **Ecosistema de innovación sostenible. El conocimiento circular**,

Mikel Buesa, **O sistema de innovación en España: Un panorama**, ICE Innovación y Competitividad,

Xavier Vence, **Sistema galego de innovación políticas de innovación: balance dunha década**, Revista galega de economía,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Desenvolvemento e Comercialización de Proxectos I+D+i/O04M006V01108

Políticas de I+D e Innovación na Unión Europea/O04M006V01206

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión Medioambiental, de Seguridade e Saúde Laboral e da Responsabilidade Social Corporativa. Sistemas Integrados de Xestión da Calidade**

Materia	Xestión Medioambiental, de Seguridade e Saúde Laboral e da Responsabilidade Social Corporativa. Sistemas Integrados de Xestión da Calidade			
Código	O04M157V01205			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Fernández González, Arturo José			
Profesorado	Fernández González, Arturo José Nogueira Cayetano, Carmen Sánchez Sánchez, Ignacio Sánchez Táboas, Jorge Horacio			
Correo-e	ajfdez@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Nun Máster sobre Creación, Dirección e Innovación na Empresa, necesariamente debe darse un protagonismo relevante a contidos específicos sobre xestión medioambiental, da seguridade e saúde laboral, e da responsabilidade social corporativa, porque: - Por un lado, innovar sen ter en conta os impactos ambientais, na seguridade e saúde dos traballadores, e na sociedade, conduce, por regra, a un resultado moi efémero. Pode non ser máis do que producir algo de novo, que o mercado, rapidamente, vai rexeitar. - Por outro lado, os sistemas de xestión baseados en normas internacionais nestes eidos (como a familia de normas ISO 14000, de xestión ambiental, a OHSAS 18000, de seguridade e saúde no traballo, ou a SGE 21 ou a SA 8000, de RSC) comportan, en si mesmos, varias compoñentes e metodoloxías, que permiten que o coñecemento xerado no proceso de innovación, se vaia potenciando no ciclo virtuoso do tipo PDCA : Plan; Do; Check; Act, base da mellora continua e destes sistemas. Por este motivo, o coñecemento básico destas normas amplamente coñecidas e implantadas no ámbito empresarial é necesario nun Máster deste nivel. - Finalmente, a integración dos sistemas de xestión é un requisito nos tempos que corren. Actualmente, tras os varios anos dedicados á Calidade Total e á Reenxeñaría, o mundo empresarial presenta unha nova e forte tendencia: a utilización dos Sistemas Integrados de Xestión. O desenvolvemento da tecnoloxía da información trouxo oportunidades para as empresas se reestruturaren, alén de tornar posíbel a crecente integración de sistemas estruturados para atender aos procesos de negocio e soportar o fluxo de información asociado. Neste escenario, emerxen as filosofías de xestión que procuran integrar informacións provenientes das máis diversas áreas da empresa, como financeira, produción, materiais, vendas, calidade, innovación, xestión medioambiental, responsabilidade social, etc. Esta materia adícase aos sistemas de xestión empresarial, con especial atención á xestión medioambiental, da seguridade e saúde no traballo, e da RSC, e aos modelos existentes, en xeral internacionais, para os mesmos (normas ISO 14000, Regulamento EMAS, estándar OHSAS 18000, SGE 21, SA 8000, etc.). Primeiramente, estúdanse os fundamentos dos devanditos sistemas de xestión con relación ás súas correspondentes normas internacionais, prestando atención ás súas connotacións coa mellora da competitividade da empresa. Finalmente, proporciónanse claves para a súa correcta implantación e mantemento no tempo.			

Competencias

Código

A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Capacidade de organización e planificación.
B2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos.
B4	Capacidade para a toma de decisións.
B15	Competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas.
C2	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional.
D1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Tomar conciencia do impacto que o desenvolvemento da actividade empresarial ten na contaminación do medio ambiente. Diferenciar as obrigacións das empresas en materia de prevención da contaminación, fronte á voluntariedade dos sistemas de xestión ambiental baseados nas normas.	A1 A2 A4 A5 B4 C2
Lembrar a lexislación vixente de aplicación en materia de xestión ambiental e xestión da seguridade e saúde laboral.	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B4 B15 D1 D6
Valorar as vantaxes derivadas da xestión ambiental no desempeño da actividade empresarial e no desenvolvemento sustentable. Coñecer os referenciales sobre sistemas de xestión ambiental: ISO 14000 e Regulamento EMAS.	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B4 B15 C2 D1 D6
Adquirir unha perspectiva xeral acerca da xestión dos riscos laborais. Valorar as vantaxes derivadas da xestión da seguridade e saúde no traballo no desempeño da actividade empresarial. Coñecer os referenciais sobre sistemas de xestión da seguridade e saúde laboral: OHSAS 18000.	A1 A2 A4 A5 B1 B2 B4 B15 C2 D1 D6

Explicar as vantaxes da integración de sistemas de xestión, con especial atención á integración dos sistemas de xestión da calidade, medioambiente e seguridade e saúde laboral.

A1
A2
A4
A5
B1
B2
B4
B15
C2
D1
D6

Contidos

Tema

Tema 1. Introducción á xestión medioambiental.
Lexislación medioambiental

Tema 2. A normativa ISO 14000. A norma ISO 14001:2015. Deseño, desenvolvemento, implantación, certificación e mantemento dun sistema de xestión medioambiental (SXMA) segundo ISO 14000

Tema 3. O Regulamento EMAS. Comparación ISO 14000-EMAS

Tema 4. A problemática da xestión dos residuos

Tema 5. Introducción á xestión da seguridade e saúde no traballo. Lexislación de prevención de riscos laborais.

Tema 6. A xestión da seguridade e saúde na empresa

Tema 7. A normativa OHSAS 18000. O estándar OHSAS 18001:2009. Sistema de xestión da seguridade e saúde no traballo (SXSST) segundo OHSAS 18000

Tema 8. Sistemas integrados de xestión

Tema 9. A xestión da Responsabilidade Social Corporativa (RSC)

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	10	20
Estudo de casos/análises de situacións	3	3	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	2	4
Probas de tipo test	1	8	9
Informes/memorias de prácticas	0	36	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rotinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	
Sesión maxistral	
Estudo de casos/análises de situacións	

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellar elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20	A1 B4 C2 A5 B15
Informes/memorias de prácticas	Elaboración dun documento por parte do alumno (individual ou en grupo) no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos, no seu caso. Para determinadas sesións esíxese asistencia. No caso de non asistir, o alumno deberá elaborar un traballo individual relacionado coa sesión á que non asistiu, seguindo as instrucións do profesor, e presentar un documento correspondente ao mesmo.	80	A1 B1 C2 D1 A2 B2 D6 A4 B4 A5 B15

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ademáis do conxunto de criterios de avaliación enriba exposto, para superar a materia por avaliación continua esíxese asistencia a determinadas clases da materia. A inasistencia a ditas clases poderase compensar elaborando os traballos que o profesor encomende a tal efecto ao alumno/a.

Exame de segunda convocatoria:

Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles alumnos/as que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua (debido a non ter superado a materia a través do conxunto de métodos exposto anteriormente). Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observacións:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Bibliografía. Fontes de información

SEOÁNEZ CALVO, M. y ANGULO AGUADO, I., **Manual de Gestión Medioambiental de la Empresa: Sistemas de Gestión Medioambiental, Auditorías Medioambientales, Evaluaciones de Impacto Ambiental**, 1999,
RUBIO ROMERO, J.C., **Gestión de la Prevención de Riesgos Laborales: OHSAS 18001, Directrices OIT y Otros Modelos**, 2002,
Cuadernos IMPIVA, **Aspectos medioambientales. Identificación y evaluación**, 2002,
IHOBE, **Indicadores Medioambientales para la Empresa**, 1999,
ROBERTS, H.; ROBINSON, G., **ISO 14001. EMS. Manual de Sistema de Gestión Medioambiental**, 1999,
VAQUERO PUERTA, J.L.; CEÑA CALLEJO, R., **Prevención de Riesgos Laborales: Seguridad, Higiene y Ergonomía**, 2000,
WOODSIDE, G.; AURRICHIO, P., **Auditoría de Sistemas de Gestión Medioambiental: Introducción a la Norma ISO 14001**, 2001,
DE LA CUESTA GONZÁLEZ, M.; RODRÍGUEZ DUPLÁ, L. (Coords.), **Responsabilidad Social Corporativa**, 2004,
www.iso.ch,
www.aenor.es,
www.ict.es,
www.marm.es,
www.cmati.xunta.es,
www.sirga.medioambiente.xunta.es,
www.ecoembes.com,
www.ambientum.com,
ISO, **UNE-EN ISO 14001:2015**, AENOR,
AENOR, **OHSAS 18001:2008**, AENOR,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Implantación de Sistemas de Xestión da Calidade: Modelos e Técnicas/O04M006V01205

DATOS IDENTIFICATIVOS**Implantación de Sistemas de Xestión da Calidade: Modelos e Técnicas**

Materia	Implantación de Sistemas de Xestión da Calidade: Modelos e Técnicas			
Código	O04M157V01206			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Fernández González, Arturo José			
Profesorado	del Río Rama, María de la Cruz Fernández González, Arturo José			
Correo-e	ajfdez@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	<p>Nun Máster sobre Xestión de Innovación, necesariamente debe darse un protagonismo relevante a contidos específicos sobre Xestión da calidade dado que existe unha relación biunívoca entre Calidade e Innovación. A relación é biunívoca, porque:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Por un lado, innovar sen calidade conduce, por regra, a un resultado moi efémero. Pode non ser máis do que producir algo de novo, que o mercado, rapidamente, vai rexeitar. Rexeitar por falta de calidade, non se traducindo a innovación, así, en valor sustentado para a empresa e seus clientes. - Por outro lado, a calidade comporta, en si mesma, varias compoñentes e metodoloxías, que permiten que o coñecemento xerado no proceso de innovación, se vaia potenciando no ciclo virtuoso do tipo PDCA : Plan; Do; Check; Act. - Finalmente, a conversión dos resultados da innovación en coñecemento captables en normas, ou outros referenciais, induce, no mercado, a un uso xeneralizado e exitoso daqueles resultados. <p>Esta materia adícase á xestión da calidade na empresa e ás ferramentas e modelos existentes para a mesma, cunha especial atención ás ferramentas básicas (diagramas de Pareto, Causa-efecto, AMFE, QFD, etc.) e á normativa ISO 9000. Primeiramente, expóñense as devanditas ferramentas e os conceptos de normalización, certificación e acreditación. A continuación, estúdanse os fundamentos dun sistema de xestión da calidade con relación á norma ISO 9001, prestando especial atención á súa relación coa mellora da competitividade da empresa. Finalmente, proporciónanse claves para unha correcta implantación e mantemento no tempo.</p>			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Capacidade de organización e planificación.
B2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos.
B4	Capacidade para a toma de decisións.
B9	Capacidade de aprendizaxe.
B15	Competencias para deseñar e implantar modelos e sistemas de xestión da calidade a distintos ámbitos e dimensións das empresas.
C2	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional.
D1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resumir a evolución do concepto de calidade e a súa aplicación no terreo empresarial como medio de comprender a situación actual e as liñas de avance que se perfilan en materia de calidade e a súa xestión	A1 A2 A3 B9
Explicar o significado de calidade total e o que supón implantar o enfoque de xestión da calidade total, baixo o ciclo de mellora continua PDCA. Defender a importancia que ten a involucración e participación de todo o persoal na consecución dos obxectivos de calidade planificados e na implantación da mellora continua na organización	B1 B9
Explicar o valor estratéxico da xestión da calidade na contorna empresarial actual e os custos asociados á calidade	A2 B1 B2 B4
Describir os diferentes modelos que poden servir ás empresas para implantar un sistema de xestión da calidade, en especial ISO 9000, e desenvolver un enfoque de xestión global da calidade	B9 B15 C2
Describir a problemática na industria alimentaria e a aplicación da análise de perigos e puntos de críticos de control (APPCC)	A2 B9 B15 C2
Identificar outros referenciais de especial interese, como o Modelo EFQM de Excelencia, e outros de alcance sectorial, como o ISO/TS 16949 (automóvil), marcas de garantía de calidade, marcado CE, etc.	A4 A5 B9 B15 C2
Empregar ferramentas e técnicas que permitan mellorar os resultados de calidade dunha empresa	A1 A2 A3 A4 B9 D1 D6
Describir os novos recursos tecnolóxicos dispoñibles como axuda e soporte á xestión da calidade	A4 B2 B4 C2 D6

Contidos

Tema

Tema 1: Ferramentas para a xestión da calidade

- 1.1. As 7 ferramentas estatísticas
- 1.2. As 7 ferramentas básicas de xestión
- 1.3. Outras ferramentas: QFD e AMFE

Tema 2: Concepto de calidade. Evolución.

Aspectos xerais sobre xestión da calidade

Tema 3: Modelos para a xestión da calidade: a normativa ISO 9000. A norma ISO 9001:2015.

Deseño, desenvolvemento, implantación, certificación e mantemento dun Sistema de Xestión da Calidade segundo ISO 9000

Tema 4: Outros modelos de xestión da calidade:

O Modelo EFQM de Excelencia

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	9	0	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	0	5
Probas de tipo test	1	35	36
Informes/memorias de prácticas	0	25	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Lección maxistral participativa, con material de apoio de medios audiovisuais. A participación activa provendrá de dúbidas ou comentarios do alumno pola explicación do docente, o por cuestión do docente para conseguir respostas e xerar debata que enriquezca a exposición. Combinación de métodos: participativos, interrogativos e prácticos
Resolución de problemas e/ou exercicios	Estudo e discusión de casos e exercicios na clase. Traballo guiado en grupos prácticos, co apoio do docente.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellar elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba. Evalúanse os resultados de aprendizaxe: 1,2,3,4,5,6,8	20	A1 B1 C2 A5 B9 B15
Informes/memorias de prácticas	Elaboración dun documento por parte do alumno (individual ou en grupo) no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos, no seu caso. Para determinadas sesións esíxese asistencia. No caso de non asistir, o alumno deberá elaborar un traballo individual relacionado coa sesión á que non asistiu, seguindo as instrucións do profesor, e presentar un documento correspondente ao mesmo. Evalúanse os resultados de aprendizaxe 2,6,7,8	80	A2 B1 D1 A3 B2 D6 A4 B4

Outros comentarios sobre a Avaliación

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua.

Exame de segunda convocatoria:

Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles alumnos e alumnas que non superasen a materia polo sistema de avaliación continua (debido a non ter superado a materia a través do conxunto de métodos exposto anteriormente). Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Bibliografía. Fontes de información

GRYNA, F.M.; CHUA, R.C.H.; DEFEQ, J.A., **Método Juran. Análisis y Planeación de la calidad**, 2007,
GONZÁLEZ GAYA, C.; DOMINGO NAVAS, R.; SEBASTIÁN PÉREZ, M.A., **Técnicas de mejora**, 2000,
CAMISÓN, C.; CRUZ, S.; GONZÁLEZ, T., **Gestión de la Calidad: conceptos, enfoques, modelos y**, 2007,
CUATRECASAS, L., **Gestión Integral de la Calidad. Implantación, Control y Certificación. 2ª**, 2001,
AENOR, **Norma ISO 9001:2015**, 2015,

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

KUME, I. (1985): Herramientas Estadísticas Básicas para el Mejoramiento de la Calidad, Ed. Norma, Barcelona.

LAMPRECHT, J.L. (1996): ISO 9000 en la Pequeña y Mediana Empresa, Ed. AENOR, Madrid.

SANGÜESA, M.; MATEO, R.; ILZARBE, L. (2006): Teoría y Práctica de la Calidad, Thomson, Madrid.

SEBASTIÁN, M.A.; BARGUEÑO, V.; NOVO, V. (1998): Gestión y Control de Calidad, Cuadernos de la UNED, UNED, Madrid.

VANDEVILLE, P.; GAMBIER, Ch. (1998): La Auditoría de la Calidad. Metodología y Técnicas, Ed. AENOR, Madrid.

VILAR BARRIO, J.F. (1997): Cómo implantar y gestionar la calidad total, Fundación Confemetal, Madrid.

RECURSOS EN INTERNET

ISO - INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION

(Organización Internacional de Normalización)

Sitio oficial sobre ISO 9000.

AENOR (Asociación Nacional de Normalización y Certificación)

Organismo nacional perteneciente a ISO. Sitio oficial de la normalización en España.

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA PARA LA CALIDAD (AEC)

Miembro español de la EOQ. Documentos, enlaces y recursos de interés. Incluye el Centro Nacional de Información sobre Calidad (CNIC), con datos, estudios y estadísticas.

ENAC (Entidad Nacional de Acreditación)

Organismo oficial en España para la acreditación de entidades de certificación o inspección, y de laboratorios de ensayo o calibración. Incluye la relación de organizaciones acreditadas.

EUROPEAN ORGANIZATION FOR QUALITY (EOQ)

Organización europea para la promoción de la gestión de la calidad.

EUROPEAN FOUNDATION FOR QUALITY MANAGEMENT (EFQM)

Fundación Europea para la Gestión de la Calidad. Institución creadora y promotora del Modelo EFQM de Excelencia.

CLUB GESTIÓN DE CALIDAD

Organización partner de la EFQM en España.

CONGRESO GALLEGO DE LA CALIDAD

Noticias de interés sobre calidad en Galicia. Información sobre el congreso anual de esta institución.

INSTITUTO CATALÁN DE TECNOLOGÍA (ICT)

Documentos, enlaces y recursos de interés.

INFOCALIDAD

Portal con documentos, enlaces y recursos de interés.

OBSERVATORIO CALIDADE

Estudios y estadísticas sobre implantación de sistemas de gestión de la calidad en Galicia. Relación de

empresas certificadas, consultoras y certificadoras que operan en Galicia.

TQM ASESORES

Entidad de consultoría y formación con amplia dedicación al Modelo EFQM de Excelencia.

INSTITUTO PARA LA CALIDAD TURÍSTICA ESPAÑOLA (ICTE)

Organismo dedicado a la calidad en el sector turístico español. Amplia información sobre la marca de garantía "Q".

GUÍA VIRTUAL DEL MERCADO CE

(PORTAL DEL DESARROLLO TECNOLÓGICO - JUNTA DE ANDALUCÍA)

Portal con amplia dedicación al "Mercado CE".

PROYECTO PROPYME

Sitio web dedicado a la mejora de la productividad de la pyme gallega mediante la automatización de procesos industriales y de gestión, con la intermediación de FEUGA (Fundación Empresa-Universidad Gallega).

INSTITUTO NACIONAL DEL CONSUMO

Sitio web oficial.

Ademais, durante o desenvolvemento da materia proporcionaranse ós alumnos lecturas de diversos documentos de interese vencellados ós temas da mesma.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xestión Medioambiental, de Seguridade e Saúde Laboral e da Responsabilidade Social Corporativa. Sistemas Integrados de Xestión da Calidade/O04M157V01205

DATOS IDENTIFICATIVOS**Políticas de I+D e Innovación na Unión Europea**

Materia	Políticas de I+D e Innovación na Unión Europea			
Código	O04M157V01207			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Profesorado	Gueimonde Canto, Ana Isabel Moreira González, Anxo			
Correo-e	agueimonde@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia preséntanse as políticas de I+D+i na Unión Europea e a súa concreción en programas, axudas e iniciativas.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B2	Capacidade para deseñar e pór en práctica os plans globais da empresa, tanto estratéxicos como operativos.
B10	Coñecemento do contexto institucional da innovación empresarial.
C4	Capacidade para deseñar, implementar e xestionar proxectos innovadores.
C7	Capacidade para deseñar, presentar e xestionar proxectos europeos, buscar socios internacionais e situar adecuadamente os proxectos dentro das estruturas e liñas de acción da Unión Europea.
C10	Capacidade para avaliar o impacto e oportunidades que poida xerar a contorna das empresas.
D1	Capacidade para traballar en equipos interdisciplinares.
D5	Capacidade de comunicación multicultural.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar o papel desempeñado pola innovación dentro da UE.	A1 A2 A3 B10
Identificar as distintas institucións que fomentan a innovación a nivel europeo.	A1 A2 A3 B10

Resumir os principais programas existentes a nivel europeo no ámbito da innovación.	A1 A2 A3 A4 A5 B10 C7 C10
Describir os principais mecanismos e axudas para o fomento da innovación no ámbito europeo.	A1 A2 A3 A4 C7 C10
Analizar o papel desempeñado polas distintas institucións implicadas a nivel europeo no fomento da innovación.	A1 A2 A3 A4 B10
Avaliar a situación da empresa española no contexto europeo.	A1 A2 A3 A4 A5 B2
Preparar propostas para programas europeos.	A1 A2 A3 A4 A5 C4 C7 C10 D1 D5
Identificar o campo de actuación e as principais medidas de fomento da innovación levada a cabo polas distintas institucións implicadas a nivel europeo.	A1 A2 A3 A4 B10 C7

Contidos

Tema	
A estratexia Europa 2020	O papel da I+D+i na Europa do futuro: crecemento intelixente, sostible e integrador
O programa Horizonte 2020	Estrutura do programa: 3 piares Instrumentos e condicións de participación A presentación de propostas
Outras oportunidades de financiamento da I+D+i en Europa	Programa COST Programa LIFE+ Cooperación Territorial

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	5	0	5
Traballos de aula	4	0	4
Estudo de casos/análises de situacións	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	45	45
Traballos tutelados	1	10	11
Probas de tipo test	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Participativa, con material de apoio e medios audiovisuais. Esta participación activa provirá de dúbidas ou comentarios do alumno pola explicación do profesor, ou por preguntas do profesor para conquistar respostas e xerar debate para enriquecer a exposición
Traballos de aula	Clases prácticas
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo de casos e discusión. Exposición de traballos, exercicios ou proxectos
Resolución de problemas e/ou exercicios	Combinación de métodos: participativos, interrogativos e prácticos
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Formulación, análise, e resolución de exercicios de forma autónoma
Traballos tutelados	Traballo guiado en grupos prácticos, co apoio do profesor

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	A atención personalizada, co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas, desenvolverase tanto a través de actividades presenciais (titorías) como non presenciais (consultas vía e-mail).

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Probas de tipo test	Cuestionario	20	A1 A2 A3	B10		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Análise de convocatorias Horizonte 2020 e da documentación precisa, e redacción da proposta	80	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B10	C4 C7 C10	D5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non supere a avaliación continua, ou que non sexa apto en primeira convocatoria, pasará directamente á segunda convocatoria (xullo), onde terá que superar un exame tipo test que suporá o 100% da nota.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>).

Bibliografía. Fontes de información

<http://cordis.europa.eu/fp7/home-en.html>

<http://ec.europa.eu/cip/index=en.htm>

<http://www.dgfc.sggp.meh.es>

<http://erc.europa.eu>

<http://www.cost.esf.org>

<http://www.cdti.es>

<http://www.poctep.eu>

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección Estratéxica da Innovación e a Tecnoloxía: Ferramentas para a súa Xestión**

Materia	Dirección Estratéxica da Innovación e a Tecnoloxía: Ferramentas para a súa Xestión			
Código	O04M157V01208			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	5	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Profesorado	Gueimonde Canto, Ana Isabel Nogueira López, Natalia Uxía Rey Vázquez, Lara Tobio Rivas, Ana María			
Correo-e	agueimonde@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A innovación é unha disciplina que deben practicar todas as empresas, independentemente da súa dimensión ou do sector onde compitan. Alén de ideas, creatividade, motivación, pensamento lateral ou xeración de novas propostas (temas abordados en outras materias), para realizar innovación eficaz é necesario efectuar unha dirección estratéxica desta e implantar na empresa os instrumentos de xestión necesarios para poder responder á complexidade e á incerteza estrutural en que desenvolve, na actualidade, a súa actividade a empresa. Obxectivos da materia: - Identificar oportunidades de innovación e definir plans de acción que axuden a implantar as oportunidades detectadas. - Coñecer as diferentes estratexias de innovación tecnolóxica nas organizacións e apoialas nos procesos de transferencia de tecnoloxía. - Coñecer todos os aspectos básicos que comprende a xestión da innovación nas organizacións nos aspectos de produtos/servizos e procesos. - Estar capacitados para asesorar ás empresas na aplicación de técnicas de innovación.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B3	Habilidade na procura de información especializada e proveniente de distintas fontes.
B4	Capacidade para a toma de decisións.
B7	Capacidade de análise e vixilancia dos ambientes empresariais (contorno xurídico, fiscal, social, institucional, etc.).
B14	Capacidade de comprender a importancia da tecnoloxía dentro da empresa actual.
C6	Capacidade para aplicar, de forma oportuna, ferramentas e metodoloxías de xestión da innovación.
C9	Coñecemento dos instrumentos que permiten vivir a contorna empresarial e tecnolóxica.

D3	Capacidade crítica e autocrítica.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Identificar diferentes tipos de innovacións e diferentes tipos de tecnoloxías susceptibles de ser aplicadas e empregadas polas organizacións.	A5 B14 D6
Identificar e describir os diferentes procesos de xestión da innovación, así como as súas diferentes fases.	A5 D3
Analizar os modelos e estratexias de innovación que as organizacións levan a cabo.	A1 A2 A3 A5 D3 D6
Recoñecer situacións que requiran da aplicación de ferramentas de xestión da innovación, e seleccionar a/s ferramentas/s axeitada/s a cada situación.	A2 A3 A4 A5 B4 C6 D6
Recordar as diferentes formas de protexer a propiedade industrial das innovacións, identificar a forma máis adecuada para as situacións que requiran de tal protección e coñecer o procedemento a seguir para obter a protección.	A1 A2 A3 A5 B4 B14 C6 D6
Adaptar a cada organización as alternativas metodolóxicas para implantar un sistema de vixilancia tecnolóxica e intelixencia competitiva nas organizacións.	A1 A2 A3 A5 C6 D6
Identificar e coñecer diversas fontes de información para realizar vixilancia tecnolóxica e intelixencia competitiva nas organizacións	A1 A2 A3 A5 B3 B7 C9
Explicar e describir as normas de xestión da I+D+i, os seus elementos constitutivos e o seu plan de implantación	A2 A3 C6

Contidos

Tema	
Introdución á Xestión da Innovación. Modelos de xestión da innovación	- Conceptos básicos: a innovación, a tecnoloxía - A estratexia: A importancia das competencias esenciais para edificar a estratexia de innovación ao seu redor - Modelos de innovación - Ferramentas para a innovación
Incremento do patrimonio tecnolóxico. Transferencia de tecnoloxía	- Necesidade de adoptar unha tecnoloxía - O proceso de transferencia de tecnoloxía - Organización do proceso de transferencia de tecnoloxía - Mecanismos de transferencia de tecnoloxía - Estratexias de transferencia de tecnoloxía - Contexto xurídico (contratos)
Avaliación da competitividade e do potencial tecnolóxico propio	- Diagnósticos tecnolóxicos
Xestión de resultados. Protección da innovación	- Dereitos de Propiedade intelectual - Dereitos de Propiedade industrial

Vixilancia tecnolóxica e intelixencia competitiva	- Introducción á VT/IC - Proceso de VT/IC - Ferramentas de VT/IC
Implantación dun sistema de xestión de I+D+i	- A familia de normas UNE 166000 - Organizar e xestionar eficazmente a I+D+i: a norma UNE 166002

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	27.5	38.5	66
Foros de discusión	0	8	8
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	45	45
Probas de resposta curta	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Clases maxistras con utilización de recursos audiovisuais e informáticos, charlas de expertos e presentación de traballos polos alumnos
Foros de discusión	Esta actividade consistirá na creación dun glosario colaborativo sobre cada un dos temas da materia. Cada participante deberá contribuír introducindo termos aos glosarios e comentando os termos introducidos por compañeiros ou compañeiras. Os obxectivos da actividade son os seguintes: ☐ Construción colaborativa dun documento sintético que conteña os termos, conceptos e elementos relevantes da disciplina, a fin de que poda ser usado como elemento de referencia básico por parte de todo o grupo. ☐ Comprensión profunda dos conceptos abstractos e a aplicación dos mesmos.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Encomendarase a realización de catro traballos ou exercicios prácticos, arredor de algún caso de innovación ou organización innovadora real. Temas sobre os que versarán os traballos: 1. Dirección estratéxica da IT. Ferramentas para a súa Xestión. Modelos de Innovación. 2. Protección da Innovación. Transferencia de Tecnoloxía. 3. Vixilancia tecnolóxica e intelixencia competitiva. Auditorías tecnolóxicas 4. Normalización e certificación da I+D+i

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	A atención personalizada, co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas, desenvolverase tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais (consultas vía e-mail).
Foros de discusión	A atención personalizada, co fin de resolver dúbidas sobre a materia, desenvolverase tanto a través de actividades presenciais (titorias) como non presenciais (consultas vía e-mail).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Foros de discusión	Trátase de realizar un glosario colaborativo relacionado cos contidos da materia. Cada participante do curso deberá de contribuír como mínimo con unha achega ao glosario (definición de concepto, expresión, proceso, etc. relevante para a disciplina) e realizar tamén dous comentarios a definicións incorporadas ao glosario previamente por outros/as compañeiros/as (aclaracións, correccións, ampliacións, críticas, puntualizacións, etc. ás definicións de outros/as) - Valorarase a oportuna escolla de termos así como a súa definición. - Valorarase tanto o número de achegas (mínimo 1) e o número de comentarios a achegas doutros/as compañeiro/as (mínimo 2), como, fundamentalmente, a calidade, rigor e relevancia dos mesmos. - Así mesmo, valorarase o uso de fontes de información adecuadas e rigorosas para definir os vocábulos. Neste sentido, é obrigatorio que o alumnado indique sempre as referencias das fontes empregadas.	5	A1 B14 D3 A2 A3 A4 A5

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Traballos ou exercicios prácticos, que versarán arredor de algún caso de innovación ou organización innovadora. En cada traballo valorarase: ☐ Precisión e claridade na exposición das ideas principais. ☐ Orde e coherencia de argumentos. ☐ Capacidade analítica, de relación, e o sentido crítico. ☐ Corrección formal. ☐ Correcto uso das fontes e referencias bibliográficas.	75	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B14	C6	D3 D6
Probas de resposta curta	Proba de seguimento.	20	A1 A4	B14	C6	D6

Outros comentarios sobre a Avaliación

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua para a convocatoria de xuño. Para superar a avaliación continua é obrigatoria a realización do 100% dos traballos e probas a realizar na materia. Ademais é preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 en cada un dos traballos e probas.

Segunda convocatoria (xullo):

Alternativa a) Exame global dos contidos da materia no mes de xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

Alternativa b) Só para os estudantes que teñan seguido a avaliación continua e non teñan superado algún dos traballos ou probas: os traballos e probas suspendidos poderanse recuperar na data oficial de xullo establecida para a avaliación da materia.

Estrutura do exame da convocatoria de xullo

- Unha primeira parte de cuestións relativas a conceptos básicos da materia. Será necesario obter unha nota mínima nesta parte da proba para poder realizar a seguinte parte.
- Unha segunda parte consistente en cuestións de relacionamento ou casos prácticos.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>)

Observación importante:

Calquera evidencia de probas ou traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica:

- Fernández Sánchez, E. (2005). Estrategia de innovación. Thomson. Madrid.
- Hidalgo Nuchera, A.; Serrano León, G.; Pavón Morote, J. (2002). La gestión de la innovación y la tecnología en las organizaciones. Pirámide. Madrid.
- Roberts, E. (1996). Gestión de la Innovación Tecnológica. Fundación COTEC. Madrid.
- Tidd, J.; Bessant, J. y Pavitt, K. (2001). Managing Innovation. Integrating technological, market and organizational change. Wiley. Great Britain.
- Publicacións Fundación COTEC: Repositorio de bibliografía especializada no ámbito da innovación (é necesario rexistrarse para descargar os documentos)
- Biblioteca práctica de innovación de Galicia IGAPE: Repositorio de bibliografía especializada no ámbito da innovación (é necesario rexistrarse para descargar os documentos)

Hidalgo, A. (2001): La gestión de la tecnología como factor estratégico de la competitividad industrial . Economía Industrial,

330.

Hidalgo, A., Vizán, A. y Torres, M. (2006): [La innovación tecnológica como factor de competitividad]. En: Análisis y propuesta de actuaciones para el fortalecimiento de las relaciones Universidad-Empresa. Consejería de Economía e Innovación Tecnológica de la CAM y Universidad Politécnica de Madrid. Madrid.

Hidalgo, A. y Albors, J. (2008): [Innovation management techniques and tools: A review from theory and practice]. R&D Management, 38 (2).

Recomendacións

Outros comentarios

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podéñse requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica do curso e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ao alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión dos Recursos Humanos para a Innovación e a Mellora Continua**

Materia	Xestión dos Recursos Humanos para a Innovación e a Mellora Continua			
Código	004M157V01209			
Titulación	Máster Universitario en Creación, Dirección e Innovación na Empresa			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Diéguez Castrillón, María Isabel			
Profesorado	Codinas Puch, Lluís Diéguez Castrillón, María Isabel Leal Millán, Antonio Genaro Sanz Tordable, Marta			
Correo-e	idieguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade para a toma de decisións.
B5	Capacidade para a resolución de problemas.
C2	Capacidade para identificar, valorar e xestionar as capacidades e o coñecemento organizacional.
D6	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Describe as principais prácticas na xestión dos recursos humanos	A1 A4
Recordar e describer as ferramentas que axudan a optimizar a contribución do capital humano das organizacións	A1 A4 C2
Participar na elaboración de estratexias organizativas desenvolvendo estratexias de recursos humanos da organización.	A1 A2 A3 A5 B1
Seleccionar e xestionar a información	A2 A5 C2

Solucionar problemas que atañen aos recursos humanos da organización

A1
A2
A3
A4
A5
B4
B5
C2
D6

Contidos	
Tema	
Modulo I: Auditoria e Planificación de RRHH	Finalidade Campos de actuación A auditoría como ferramenta de calidade A ferramenta de planificación A planificación de recursos humanos. Aplicacions en políticas de RRHH
Modulo II Xestión por Competencias.	As competencias. Obxectivos dun sistema de competencias. Utilidades dun sistema de competencias. Tipos de competencias Características das competencias. Diseño e perfiles.
Modulo III: Xestión do talento e coaching	Concepto. Aplicación na empresa.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	10	0	10
Traballos de aula	5	15	20
Traballos tutelados	0	23	23
Estudo de casos/análises de situacións	5	15	20
Outras	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Docentes expertos nos temas explicarán conceptos básicos
Traballos de aula	Na aula principiárese a realización de traballos relacionados cos temas para a súa continuidade posteriormente como traballo tutelado pola coordinadora da materia
Traballos tutelados	Traballos prácticos sobre os contidos da materia tutelados pola coordinadora
Estudo de casos/análises de situacións	Presentación de casos prácticos relacionados cos temas

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Atención individual na aula e virtualmente co apoio do correo electrónico e skype

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
	Descrición		A1	B1	C2	D6
Traballos tutelados	Traballos encomendados polos profesores da materia. Valorarase a entrega e calidade de tres traballos, un para cada módulo do curso.	80	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B4 B5	C2	D6
Outras	Proba de seguimento. Necesario obter unha puntuación mínima de 5 sobre 10 nesta proba.	20	A1 A2 A3 A4	B1 B4 B5	C2	D6

Outros comentarios sobre a Avaliación
O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua para a convocatoria de xuño.

Neste caso é obrigatoria a realización con resultados satisfactorios todos os traballos e a superación da proba de seguemento.

Para os estudantes que non sigan a avaliación continua ou non a superen realizarase un exame, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota

Exame de segunda convocatoria (xullo) : Realizarase un exame no mes de xullo para aqueles estudantes que non superasen amateria polo sistema de avaliación continua. Neste caso, a cualificación obtida no exame constituirá o 100% da nota.

"As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso 2016-2017. Non obstante, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto. Consultade a páxina web do Máster por se hai cambios no mesmo. No caso de conflito ou disparidade entre as datas dos exames, prevalecerán as sinaladas na mencionada páxina web (<http://mastercidie.webs.uvigo.es/index.php/gl/docencia-menu-gl/horarios-e-guia-novo-alumnado>)."

Observación: Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Dolan, SL; Valle Cabrera, R. et al., **La gestión de los recurso humanos: preparando profesionales para el siglo XXI**, MacGraw Hill,

Gómez-Mejía, L.; Balkin, D y Cardy R, **Dirección y Gestión de Recursos Humanos**, Prentice Hall,

Robledo Camacho, M, **Un enfoque integral de la dirección de empresas**, Díaz de Santos,

Delgado Mª I.; Gómez L., Vázquez E, **Gestión de los recursos humanos, del análisis teórico a la solución práctica**, Prentice Hall,

Capital Humano,

<http://www.arearh.com>,

<http://www.losrecursoshumanos.com/>,

<http://www.rrhmagazine.com/>,

<http://www.rrhdigital.es>,

Calle Durán Mª C., Ortiz, M., **Fundamentos de Recursos Humanos**, Pearson,

Chiavenato, I., **Administración de recursos humanos : el capital humano de las organizaciones**, McGRAW-Hill,

Recomendacións
